

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

Ilmoitusnumero

Sisältö

Sivu

I Tiedonantoja

Neuvosto

2001/C 17/01	Neuvoston päätöslauselma, annettu 14 päivänä joulukuuta 2000, lasten lääkkeistä	1
2001/C 17/02	Neuvoston päätelmät huumausaineiden väärinkäytön ja huumausaineiden monikäytön uusia suuntauksia ja muotoja ja niihin liittyviä riskejä koskevien tietojen verkottamisesta	2

Komissio

2001/C 17/03	Euron kurssi	3
2001/C 17/04	Komission tiedonanto – Yleishyödylliset palvelut Euroopassa	4
2001/C 17/05	Keskittymiä käsittelevän neuvoa-antavan komitean 66. kokouksessaan 25. elokuuta 1999 antama lausunto asiaan IV/M.1532 – BP Amoco/Atlantic Richfield – liittyvästä alustavasta päätösluonnoksesta ⁽¹⁾	24
2001/C 17/06	Ilmoitus yhden tai useamman polkumyynnin vastaisen toimenpiteen päättymisestä	25
2001/C 17/07	Ilmoitus sisämarkkinoilla toimivan yhdenmukaistamisviraston virkamiesten allekirjoituksen oikeaksi todistamisesta	25

Euroopan investointipankki

2001/C 17/08	Hyvän hallintotavan säännöstö Euroopan investointipankin henkilöstölle suhteissaan yleisöön	26
--------------	---	----

II Valmistavat säädökset

.

Ilmoitusnumero

Sisältö (jatkuu)

Sivu

III *Tiedotteita*

Komissio

2001/C 17/09

Muutos kaikkiin kolmansiin maihin vietävän rukiin vientitukea koskevaan tarjouskilpailuilmoitukseen 28

2001/C 17/10

Muutos kaikkiin kolmansiin maihin lukuun ottamatta tiettyihin AKT-vattioihin vietävän tavallisen vehnän vientitukea koskevaan tarjouskilpailuilmoitukseen 28

I

(Tiedonantoja)

NEUVOSTO

NEUVOSTON PÄÄTÖSLAUSELMA,

annettu 14 päivänä joulukuuta 2000,

lasten lääkkeitä

(2001/C 17/01)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

1. MUISTUTTAA, että kaikkien yhteisön politiikkojen ja toimintojen määrittelyssä ja toteuttamisessa on varmistettava terveyden korkeatasoinen suojelu ja että kansallista politiikkaa täydentävän yhteisön toiminnan on suuntauduttava kansanterveyden parantamiseen, ihmisten sairauksien ja tautien ehkäisemiseen sekä ihmisten terveyttä vaarantavien tekijöiden torjuntaan,
2. PANEE MERKILLE, että Euroopan yhteisössä on 75 miljoonaa 0–16 vuotiasta lasta, mikä vastaa lähes 20 prosenttia koko väestöstä,
3. TOTEAA, että lapsilla on lääkehoitoon liittyen ominaispiirteitä, jotka vaihtelevat iän mukaan ja joiden vuoksi heitä ei yleensä voi rinnastaa aikuisiin. Lapsille annettavilla lääkkeillä on varsinkin farmakokinetiikkaan, tehoon ja haittavaikutuksiin liittyviä erityispiirteitä. Lisäksi lapsille tarkoitettujen lääkkeiden on oltava sellaisessa muodossa, että se voidaan antaa helposti ja turvallisesti,
4. TOTEAA, että huomattavaa osaa lapsilla käytetyistä lääkkeistä ei ole arvioitu erityisesti lasten lääkintää silmällä pitäen, minkä vuoksi ne eivät välttämättä täytä aikuisten lääkkeille asetettuja laatu-, turvallisuus- ja tehokkuusvaatimuksia,
5. TOTEAA, että hyvin usein lapsille määrätään lääkkeitä, joiden markkinoille saattamista koskeva lupa ei kata lääkkeen käyttöä lapsille, ja että lasten lääkkeiden valvonnasta saatavia

tietoja on käytettävissä vain vähän, joten lääkkeiden käytön turvallisuutta tämän väestönosan suhteen ei näin ollen voida osoittaa markkinoille saattamisen jälkeen toteutettavin seuranta tutkimuksin;

6. ON TIETOINEN SIITÄ, että lasten lääkkeiden saatavuutta haittaavat farmaseuttiseen ja kliiniseen kehitystoimintaan liittyvät vaikeudet. Välttämättömiä tutkimus- ja kehityskustannuksia ei saada katettua, koska yksittäisistä sairauksista kärsiviä lapsia on vain vähän kussakin ikäryhmässä,
7. KATSOO, että lasten lääkkeiden ja lapsilla tehtävien kliinisten tutkimusten kehittäminen voi tuoda esiin eettisiä erityisongelmia ja että lapset ovat oikeutettuja erityiseen suojeluun,
8. KATSOO, että edellä kuvatut ongelmat koskevat kaikkia jäsenvaltioita ja että Euroopan tason lähestymistapa tarjoaa epidemiologisia, kansanterveydellisiä ja taloudellisia etuja,
9. KEHOTTAÄ NÄIN OLLEN KOMISSIOTA tekemään mahdollisimman pian asianmukaisia ehdotuksia kannustimien, sääntelytoimenpiteiden tai muiden kliinistä tutkimusta ja kehitystoimintaa tukevien toimien muodossa, jotta uudet ja jo markkinoilla olevat lasten lääkkeet saataisiin vastaamaan täysin tämän väestönosan erityistarpeita, ja ehdotuksia laatiessaan ottamaan huomioon lapsilla tehtäviin kliinisiin tutkimuksiin liittyvät eettiset näkökohdat sekä kansainvälisesti hyväksytyt standardit alaikäisten suojelemiseksi lääketieteellisissä tutkimuksissa.

Neuvoston päätelmät huumausaineiden väärinkäytön ja huumausaineiden monikäytön uusia suuntauksia ja muotoja ja niihin liittyviä riskejä koskevien tietojen verkottamisesta

(2001/C 17/02)

Euroopan unionin neuvosto hyväksyy huumausaineiden väärinkäytön ja huumausaineiden monikäytön uusia suuntauksia ja muotoja ja niihin liittyviä riskejä koskevien tietojen verkottamiselle seuraavat suuntaviivat:

- (1) Euroopan unionin huumausainestrategian (2000–2004) ja sen täytäntöönpanemiseksi hyväksytyn toimintaohjelman mukaan olisi suotavaa luoda järjestelmä, jonka avulla huumausaineiden väärinkäytön ja huumausaineiden monikäytön uusista suuntauksista ja muodoista ja niihin liittyvistä riskeistä saataisiin nopeammin tietoa.
- (2) Kaikissa jäsenvaltioissa ja Euroopan tasolla jo olemassa olevien tietojärjestelmien vuoksi ei ole tarpeen eikä toivottavaa luoda tätä tarkoitusta varten uusia rakenteita, uusia verkostoja tai uusia taloudellisia velvoitteita jäsenvaltioille.
- (3) Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskuksen (EDMC) perustamisesta 8 päivänä helmikuuta 1993 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 302/93 perustettua Reitox-tietoverkkoa olisi hyödynnettävä mahdollisimman paljon.
- (4) Reitox-verkon toimintaa voitaisiin kehittää kahteen suuntaan:
 - huumausaineiden väärinkäytön ja huumausaineiden monikäytön ja niihin liittyvien riskien uusien suuntauksien ja mallien seurantaan,
 - näiden tietojen toimittamiseen viranomaisille, alan ammattilaisille sekä ehkäisytyössä toimiville, jotta nämä

voivat toteuttaa soveltuvia ehkäisytoimenpiteitä mahdollisimman nopeasti.

- (5) Tällainen toimintalinja edellyttää, että Reitox-verkon kansalliset keskuskeskukset voivat hyödyntää alan muiden järjestöjen tai verkkojen (kansallisten lääkearvointivirastojen, kansanterveyslaitosten, terveydenhoidon ammattilaisten verkostojen, ehkäisevää työtä tekevien yhdistysten, sairaalalaboratorioiden, rikosteknisten laboratorioiden jne.) tuottamaa tietoa.
- (6) EDMC:n ja Euroopan lääkearvointiviraston olisi (EMEA) omien ohjelmien mukaisesti määriteltävä edellytykset jatkuvalle yhteistyölle, jotta ne voivat toimivaltuuksiansa mukaisesti vaihtaa hyödyllisiä tietoja Euroopan tasolla psykoaktiivisten lääkkeiden käyttöön ja/tai monikäyttöön liittyvistä riskeistä ja väärinkäytön mahdollisuudesta. Europol osallistuisi oman toimivaltansa rajoissa toimittamalla tietoja laittoman huumausainekaupan uusista suuntauksista.
- (7) Asiasta kiinnostuneita jäsenvaltioita ja kansallisia ja Euroopan tason virastoja (EDMC, EMEA jne.) pyydetään osallistumaan yhteisön talousarviosta rahoitettuun koehankkeeseen, jolla on tarkoitus vaihtaa tietoja huumausaineiden väärinkäytön ja huumausaineiden monikäytön uusista suuntauksista ja muodoista. Tämän 18 kuukautta kestävä koehankkeen aikana olisi myös määriteltävä sekä rahoitusta että mukaan otettavia aineita koskevat edellytykset, joilla mahdollistetaan tällaisten tietojen vaihtaminen useampien valtioiden kesken.
- (8) Komissiota ja jäsenvaltioita kehoitetaan selvittämään tapoja näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

KOMISSIO

Euron kurssi ⁽¹⁾

18. tammikuuta 2001

(2001/C 17/03)

1 euro	=	7,4671	Tanskan kruunua
	=	8,927	Ruotsin kruunua
	=	0,6385	Englannin puntaa
	=	0,9404	Yhdysvaltain dollaria
	=	1,4196	Kanadan dollaria
	=	111,28	Japanin jeniä
	=	1,5283	Sveitsin frangia
	=	8,227	Norjan kruunua
	=	80,11	Islannin kruunua ⁽²⁾
	=	1,693	Australian dollaria
	=	2,1052	Uuden Seelannin dollaria
	=	7,448	Etelä-Afrikan randia ⁽²⁾

⁽¹⁾ Lähde: Euroopan keskuspankin ilmoittama viitekurssi.

⁽²⁾ Lähde: Komissio.

KOMISSION TIEDONANTO
Yleishyödylliset palvelut Euroopassa

(2001/C 17/04)

TIIVISTELMÄ

Yleishyödylliset palvelut ovat tärkeä osa eurooppalaista yhteiskuntamallia. EY:n perustamissopimuksen uudessa 16 artiklassa vahvistetaan näiden palvelujen tärkeä asema unionin perusarvojen joukossa ja niiden merkitys sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämisessä. Ne vaikuttavat myös Euroopan talouden yleiseen kilpailukykyyn ja niiden tarjontaan liittyy markkinoiden ja teknologian jatkuva kehitys. Kaupankäynnin globalisoituminen, sisämarkkinoiden toteuttaminen ja nopea tekninen kehitys kasvattavat paineita avata uusia toimialoja kilpailulle. Tästä syystä Lissabonin Eurooppa-neuvosto pyysi komissiota ajantasaistamaan yleishyödyllisiä palveluja Euroopassa koskevan tiedonannon vuodelta 1996.

Ennen kaikkea julkisten viranomaisten vastuulla on määritellä avoimesti paikallisella, alueellisella tai kansallisella tasolla yleishyödyllisten palvelujen tehtävät ja tapa, jolla ne täytetään. Yhteisö varmistaa perustamissopimuksen määräyksiä soveltaen ja käytettävissään olevin keinoin, että nämä palvelut vastaavat laadultaan ja hinnaltaan käyttäjien ja yleensä kansalaisten tarpeita.

Yhteisö on jo ryhtynyt toimiin eräillä aloilla, jotka kooltaan ja verkkorakenteeltaan ovat Euroopan laajuisia. Tiedonannossa esitellään näiden toimenpiteiden myönteistä vaikutusta yleishyödyllisten palvelujen saatavuuteen, laatuun ja hintaan kyseisillä aloilla.

Tähän mennessä saadut kokemukset vahvistavat myös, että kilpailua ja sisämarkkinoita koskevat perustamissopimuksen säännöt ovat yhdenmukaiset yleishyödyllisten palvelujen korkean laadun kanssa. Tietyissä olosuhteissa, erityisesti silloin kun markkinavoimat eivät yksin johda palvelujen tyydyttävään tarjontaan, julkiset viranomaiset voivat asettaa joillekin palveluntarjoajille julkisen palvelun velvoitteen ja myöntää niille tarvittaessa erityis- tai yksinoikeuksia ja ottaa mahdollisesti käyttöön palvelujen tarjontaan liittyvän rahoitusmekanismin.

Jäsenvaltiot ja palveluntarjoajat tarvitsevat oikeusvarmuutta. Tiedonannossa selvennetään sisämarkkina- ja kilpailusääntöjen soveltamisalaa ja kriteerejä. Ensinnäkin kyseisiä sääntöjä sovelletaan ainoastaan taloudelliseen toimintaan, joka vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Sääntöjen soveltamisessa otetaan huomioon seuraavat kolme periaatetta:

- puolueettomuus yritysten yksityisen tai julkisen omistuksen suhteen,
- jäsenvaltioiden vapaus määritellä yleishyödylliset palvelut, ottaen kuitenkin huomioon valvonta ilmeisten virheiden havaitsemiseksi,
- suhteellisuus, jonka mukaan kilpailun ja yhtenäismarkkinoihin liittyvien vapauksien rajoitukset eivät saa olla suuremmat kuin mitä tehtävän täyttämisen varmistaminen vaatii.

Sitä mukaa kuin olosuhteet kehittyvät ja komissio saa lisää kokemuksia sisämarkkina- ja kilpailusääntöjen soveltamisesta, komissio antaa asiasta lisäselvityksiä.

Tiedonannossa selvitetään myös kuinka 16 artiklan nojalla yhteisö voi yhdessä paikallisten, alueellisten ja kansallisten viranomaisten kanssa kehittää aktiivista politiikkaa Euroopan tasolla varmistaakseen, että kansalaisten saatavilla on parhaimmat mahdolliset palvelut.

1. JOHDANTO

1. Komissio julkaisi vuonna 1996 tiedonannon yleishyödyllisistä palveluista Euroopassa ⁽¹⁾. Tiedonannossaan komissio painotti yleishyödyllisten palvelujen tärkeyttä Euroopan unionin perustavoitteiden saavuttamisessa ja ehdotti, että Euroopan yhteisön perustamissopimukseen lisättäisiin maininta yleishyödyllisistä palveluista. Vuoden 1996 tiedonannossa esitetyt määritelmät ⁽²⁾, näkemykset ja tavoitteet näiden palvelujen tulevasta asemasta yhtenäismarkkinoilla ovat edelleen voimassa. Tämä tiedonanto saattaa vuoden 1996 tiedonannon ajan tasalle.

2. Ensimmäisen tiedonannon jälkeinen kehitys on ollut nopeaa. Komission ehdotuksen perusteella Amsterdamin sopimukseen sisällytettiin maininta yleishyödyllisten palvelujen asemasta. EY:n perustamissopimuksen uudessa 16 artiklassa tunnustetaan kyseisten palvelujen perustana olevien arvojen ominaislaatu ja yhteisön tarve ottaa huomioon näiden palvelujen tehtävä laadittaessa ja toteutettaessa yhteisön politiikkoja ja annetaan sille perustamissopimukseen sisältyvän periaatteen asema:

”Ottaen huomioon yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen tärkeän aseman unionin yhteisten arvojen joukossa ja niiden merkityksen sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi yhteisö ja jäsenvaltiot huolehtivat kukin toimivaltansa mukaisesti ja tämän sopimuksen soveltamisalalla siitä, että tällaiset palvelut toimivat sellaisin perustein ja edellytyksin, että ne voivat täyttää tehtävänsä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 73, 86 ja 87 artiklan soveltamista.”

3. Vuoden 1996 tiedonannossa todettiin komission katsovan, että yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvät palvelut, sisämarkkinat ja yhteisön kilpailupolitiikka täydentävät toisiaan perustamissopimuksen perustavoitteiden saavuttamisessa, eivätkä ne suinkaan ole mitenkään ristiriidassa keskenään. Niiden välisen vuorovaikutuksen on tapahduttava kansalaisten ja koko yhteiskunnan hyväksi.

4. Vuoden 1996 jälkeen markkinat, teknologia ja käyttäjien tarpeet ovat kehittyneet suurin askelin. Kokemuksia on saatu aloilla, joilla kilpailun vapauttaminen oli tuolloin käynnissä yhtenäismarkkinaohjelman mukaisesti. Kilpailun vapautuminen jatkui yhteisön tasolla samalla kun varmistettiin käyttäjien kannalta tyydyttävä laatu ja kuluttajansuoja. Eräissä tapauksissa laatu ja kuluttajansuoja paranivat. Sisämarkkinoiden edetessä esiin on noussut uusia kysymyksiä, jotka liittyvät joidenkin sellaisia palveluja koskevien rajoitusten poistamiseen, joita aikaisemmin tarjottiin ensi sijassa kilpailematta, mutta joissa on nyt tai voi olla

kilpailua. Teknisen kehityksen ja erityisesti tietoyhteiskunnan syntyminen perusteella voidaan päätellä, että eräitä palveluja koskeva alueellinen lähestymistapa on vanha-aikainen ja että niitä olisi tarkasteltava rajatylittävästä näkökulmasta.

5. Kilpailun vapautumisen myönteisistä vaikutuksista huolimatta yleishyödylliset palvelut ja yhteisön toimet ovat olleet yhä huolenaiheena. Teknologian ja yleisen sääntelyympäristön muutosten sekä kulutuskysynnän muuttumisen vuoksi kansalaisia huolestuttaa se, että yleishyödyllisten palvelujen laatu saattaa kärsiä. Tämän huolen perusteella kyseisiä palveluja tavanomaisesti tarjoavat ja niitä tukevat julkiset viranomaiset väittävät, että yhteisön lainsäädännön täytäntöönpano vaarantaisi kyseisten palvelujen tarjontatarkenteen, joka on osoittanut arvonsa pitkän ajan kuluessa, sekä kansalaisille tarjottavien palvelujen laadun. Yksityis-sektorilla toimivat kilpailevat palveluntarjoajat väittävät puolestaan, että nykyiset järjestelyt antavat organisaatiolle, jolle julkisviranomaiset ovat uskoneet kyseisten palvelujen tarjonnan, kohtuuttoman etuaseman ja että järjestelyt ovat yhteisön lainsäädännön vastaisia.

6. Tämän vuoksi ja sekä Lissabonin että Feiran Eurooppa-neuvoston pyynnöstä komissio on aloittanut vuoden 1996 tiedonannon uudistamisen. Tavoitteita on kaksi:

— selventää edelleen eri tasoilla toimivien julkisten viranomaisten asemaa sekä kilpailua ja sisämarkkinoita koskevia määräyksiä, joita sovelletaan yleishyödyllisiin palveluihin, jotta voidaan taata palveluntarjoajien pyytämä suurempi oikeusvarmuus. Erityistä huolta aiheuttaa valtiontukisääntöjen soveltaminen,

— kehittää edelleen eurooppalaista yleishyödyllisiin palveluihin liittyvää sääntelyä, johon sekä kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset että yhteisö voivat osallistua EY:n perustamissopimuksen 16 artiklan mukaisesti.

7. Tiedonanto jakautuu useaan jaksoon. Jaksossa 2 komissio esittelee näkemyksensä yleishyödyllisten palvelujen tehtävästä. Jaksossa 3 selvennetään kilpailua ja yhtenäismarkkinoita koskevien sääntöjen soveltamista yleishyödyllisiin palveluihin. Jaksossa 4 esitellään joitain yleispalveluperiaatteen soveltamisesta saatuja alustavia tuloksia aloilla, joilla kilpailu on vapautettu yhtenäismarkkinaohjelman mukaisesti. Lisätietoja eri alojen tilanteesta on liitteessä I. Jaksossa 5 esitellään lisätoimenpiteitä, joilla voidaan parantaa yleis-

⁽¹⁾ EYVL C 281, 26.9.1996, s. 3.

⁽²⁾ Ks. liite II.

hyödyllisten palvelujen laatua ja tehostaa niiden tarjontaa olennaisena osana eurooppalaista yhteiskuntamallia.

— tariffien, sopimusehtojen ja palveluntarjoajien valinnan ja rahoituksen täysi avoimuus,

2. YLEISHYÖDYLLISTEN PALVELUJEN TEHTÄVÄ

8. Yleishyödyllisiä palveluja koskevan yhteisön politiikan keskeinen osa on kansalaisten etu. Yleishyödyllisten palvelujen vaikutus Euroopan teollisuuden yleiseen kilpailukykyyn sekä taloudelliseen, sosiaaliseen ja alueelliseen yhteenkuuluvuuteen on merkittävä. Näiden palvelujen käyttäjinä kansalaiset odottavat saavansa korkealaatuisia palveluja kohtuulliseen hintaan. Siten käyttäjät ja heidän vaatimuksensa ovat tätä alaa koskevan julkisen toiminnan keskipisteessä. Yhteisö suojelee yleishyödyllisten palvelujen tavoitteita ja kansalaisten palvelemisen tehtävää.

— palvelun valinta ja tarvittaessa palveluntarjoajan valinta ja palveluntarjoajien välinen tehokas kilpailu,

— palveluntarjoajista riippumattomat sääntelyelimet, jos niiden olemassaolo on perusteltua, ja valitusten käsittely- ja riitojenratkaisumekanismit.

9. Tehtävänsä suorittamiseksi viranomaisten on toimittava täysin avoimesti ja määritettävä tarkasti niiden käyttäjien tarpeet, joille yleishyödyllisiä palveluja tarjotaan, kuka vastaa velvoitteiden laatisemasta ja täytäntöönpanosta ja kuinka nämä velvoitteet aiotaan täyttää. Asianmukaisella (yhteisön, kansallisella, alueellisella tai paikallisella) tasolla on ryhdyttävä toimiin yleishyödyllisiä palveluja koskevien kriteerien laatisemiseksi. Näiden toimien on oltava toisiaan tukevia ja johdonmukaisia.

Periaatteisiin voi kuulua myös käyttäjien edustus palvelujen määrittämisessä ja aktiivinen osallistuminen määrittämiseen sekä maksutavan valinta.

10. Käyttäjien tarpeet olisi määriteltävä laajasti, sillä ne ovat selvästi tärkeässä asemassa. Kuluttajille takuu palvelujen yleisestä saatavuudesta, korkeasta laadusta ja kohtuullisesta hinnasta muodostavat tarpeiden perustan. Myös yritykset (ennen kaikkea pk-yritykset) ovat yleishyödyllisten palvelujen suuria käyttäjiä, joiden tarpeet on täytettävä. Kansalaisten huolenaiheet ovat myös hyvin laaja-alaisia:

12. Yleishyödyllisten palvelujen tarjoajilla on myös tärkeä asema ja käyttäjien tarpeiden täyttämisessä saadun pitkän kokemuksensa kautta niillä on paljon annettavaa näiden palvelujen kehittämisessä. Palveluntarjoajia on siis kuultava käyttäjien lisäksi ⁽³⁾. Kuulemisia järjestettäessä viranomaisten on kuitenkin erotettava selvästi käyttäjien tarpeet palveluntarjoajien tarpeista.

13. Viranomaisten on päätettävä kuinka ne voivat varmistaa, että niiden yleishyödyllisille palveluille asettamat tehtävät toteutetaan korkealaatuisella ja tehokkaimmalla tavalla. Nämä tehtävät voidaan toteuttaa usealla tavalla. Valinnassa voidaan ottaa huomioon erityisesti seuraavat seikat:

— ympäristönsuojelun korkea taso,

— palvelun tekniset ja taloudelliset ominaisuudet,

— tiettyjen kansalaisryhmien, kuten vammaisten ja pienituloisten erikoistarpeet,

— käyttäjien erityisvaatimukset,

— keskeisten palvelujen saatavuus syrjäisillä tai vaikeapääsyisillä alueilla.

— jäsenvaltion kulttuuriset ja historialliset erityispiirteet.

11. Eräät periaatteet voivat auttaa määrittämään yleishyödyllisiä palveluja koskevat käyttäjien vaatimukset. Näihin periaatteisiin kuuluvat:

Eri tapojen valinta eri palvelujen osalta – tai saman palvelun osalta, jos olosuhteet vaihtelevat jäsenvaltioittain tai jäsenvaltion sisällä – pitäisi nähdä tehokkuuden olennaisena piirteenä, ei sen vastakohtana.

— perusvelvoitteiden selkeä määrittely korkealaatuisten palvelujen, korkeatasoisen terveydenhoidon ja palvelujen turvallisuuden varmistamiseksi,

⁽³⁾ Euroopan ammatillinen yhteisjärjestö (ETUC) ja julkisten yritysten Euroopan keskus (CEEP) ovat laatineet ehdotuksen yleishyödyllisten palvelujen peruskirjaksi, jolla on tärkeä osuus parhaillaan käytävissä keskustelussa kyseisten palvelujen tulevaisuudesta.

3. YLEISHYÖDYLLISET PALVELUT JA YHTENÄISMARKKINAT

14. Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvät palvelut eroavat tavallisista palveluista siten, että viranomaiset katsovat niitä tarvittavan, vaikka markkinoilla ei ole riittävästi kannusteita palvelujen tarjoamiseen. Ei kuitenkaan voida kieltää, etteivätkö markkinat ole monessa tapauksessa paras keino tarjota näitä palveluja. Monia perustarpeita, kuten ruokaa, vaatteita ja asuntoja, tarjotaan joko yksinomaan tai suurimmalta osin markkinoiden kautta. Jos viranomaiset katsovat, että jotkin palvelut ovat yleishyödyllisiä ja että markkinavoimat eivät ehkä tarjoaisi niitä tyydyttävästi, viranomaiset voivat päättää, että yleishyödyllisten palvelujen velvoitetta sovelletaan nämä tarpeet tyydyttävään palvelujen tarjontaan. Velvoitteiden täyttämiseen voi liittyä erityis- tai yksinoikeuksia taikka erityisiä rahoitusjärjestelmiä. Yleishyödyllisen tehtävän määritelmään ja tehtävää vastaavaan palveluun ei tarvitse liittyä tiettyä palveluntarjonnan menetelmää. Klassinen esimerkki tästä on yleispalveluvelvoite⁽⁴⁾, toisin sanoen velvollisuus tarjota tiettyä palvelua maassa kohtuuhinnalla ja samoin laatuvedellytyksin eri toimintojen kannattavuudesta riippumatta.

15. Viranomaiset voivat päättää, että yleispalveluvelvoitetta sovelletaan kaikkiin markkinoiden palveluntarjoajiin tai eräissä tapauksissa määrätä yhdelle tai muutamalle palveluntarjoajalle velvoitteita myöntämättä erityis- tai yksinoikeuksia. Tällä tavalla kilpailu on mahdollisimman suurta, ja käyttäjillä on vapaus valita palveluntarjoaja. Jos yleispalveluvelvoite asetetaan ainoastaan yhdelle tai vain muutamalle markkinoilla kilpailevalle palveluntarjoajalle, saatetaan olla aiheellista, että kaikki markkinoilla toimivat palveluntarjoajat osallistuvat yleispalvelusta aiheutuvien ylimääräisten nettokustannusten rahoittamiseen lisämaksuin tai julkisten palvelujen rahaston kautta. Tässä tapauksessa on tärkeää, että yrityksen osuus suhteutetaan sen toimintaan markkinoilla ja erotetaan selvästi muista normaaliin toimintaan liittyvistä maksuista.

16. Nykyisin puhelinpalveluja tarjotaan yhteisön alueella yhteisön lainsäädännössä määriteltyjen yleispalveluvelvoitteiden mukaisesti huolimatta siitä, että teleliikennemarkkinat vapautettiin kokonaan vuonna 1998. Päätökset, jotka tehtiin 1990-luvun alussa asteittaisen markkinoiden vapauttamisen puolesta, heijastivat markkinoiden ja tekniikan kehitystä, minkä vuoksi erityis- ja yksinoikeuksien säilyttäminen alalla ei ollut enää toimiva ja oikeassa suhteessa oleva tapa varmistaa operaattorien tuotto yleispalvelujen tarjoa-

miseksi. Kilpailuilla markkinoilla yhteisön lainsäädäntö antoi jäsenvaltioille mahdollisuuden ottaa käyttöön mekanismeja, joilla voidaan jakaa yhteisön lainsäädännössä määriteltyjen yleispalvelujen kustannukset. Useimmat jäsenvaltiot eivät kuitenkaan ole katsoneet tällaisten mekanismien käyttöönottoa tarpeelliseksi, koska kyseisiin palveluihin liittyvät kustannukset ovat suhteellisen alhaiset.

17. Eräät yleishyödylliset palvelut eivät luonteeltaan sovellu usean palveluntarjoajan tarjottaviksi, esimerkiksi silloin, kun yksi palveluntarjoaja on taloudellisesti kannattava vaihtoehto. Viranomaiset myöntävät tavallisesti yleishyödyllisiä palveluja koskevat erityis- ja yksinoikeudet käyttöoikeussopimuksina tietyksi ajaksi tarjousmenettelyn kautta. Tarjouskilpailun ratkaisuhetkellä käytävän kilpailun on tarkoitus varmistaa, että yleishyödylliseen palveluun liittyvän tehtävän täyttämistä syntyvät julkiset kustannukset ovat mahdollisimman pienet.

18. Ellei kumpikaan kahdesta ensimmäisestä vaihtoehdosta johda yleishyödylliseen palveluun liittyvän tehtävän tyydyttävään täyttämiseen, voi olla tarpeen yhdistää tietyn julkisen palvelun tehtävän myöntäminen yhdelle tai useammalle operaattorille erityis- tai yksinoikeuden myöntämiseen tai säilyttämiseen. Tässä tapauksessa, samoin kuin edellä kuvatussa tilanteessa, jossa yksinoikeudet myönnetään tarjouskilpailun kautta, julkiset viranomaiset voivat varmistaa operaattoreille asianmukaisen rahoituksen niille asetetun julkisen palvelun tehtävän suorittamiseksi.

19. EY:n perustamissopimuksen määräysten ja erityisesti kilpailua ja sisämarkkinoita koskevien sääntöjen noudattaminen on täysin yhdenmukaista yleishyödyllisten palvelujen tarjonnan varmistamisen kanssa. Perustamissopimuksen 86 artikla ja erityisesti 86 artiklan 2 kohta ovat keskeisiä määryksiä sovitettaessa yhteen yhteisön tavoitteet (mukaan lukien kilpailun ja sisämarkkinoiden vapautta koskevat tavoitteet) ja yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän tehtävän toteuttaminen. Kyseisessä artiklassa määrätään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltiot eivät toteuta eivätkä pidä voimassa mitään toimenpidettä, joka koskee julkisia yrityksiä taikka yrityksiä, joille jäsenvaltiot myöntävät erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia ja joka on ristiriidassa tämän sopimuksen, etenkin sen 12 ja 81–89 artiklan määräysten kanssa.

⁽⁴⁾ Yleispalvelun ja julkisen palvelun velvoitteen käsitteet on tunnustettu Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä (asia C-320/91, Corbeau, Kok. 1993; asia C-393/92, Almelo, Kok. 1994) ja kehitetty yhteisön lainsäädännössä palveluille, joita varten on laadittu yhteinen sääntelykehys yhtenäismarkkinoiden toteuttamiseksi (ks. jäljempänä jakso 4).

2. Yrityksiin, jotka tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja, sekä fiskaalisiin monopoleihin sovelletaan tämän sopimuksen määräyksiä ja varsinkin kilpailusääntöjä siltä osin kuin ne eivät oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä yrityksiä hoitamasta niille uskottuja erityistehtäviä. Kaupan kehitykseen ei saa vaikuttaa tavalla, joka olisi ristiriidassa yhteisön etujen kanssa.
3. Komissio valvoo, että tämän artiklan määräyksiä noudatetaan, ja antaa jos se on tarpeen jäsenvaltioille osoitetut aiheelliset direktiivit tai tekee niille osoitetut aiheelliset päätökset.”
20. Jotta voidaan ymmärtää kuinka nämä määräykset vaikuttavat järjestelyihin, joita viranomaiset ovat tehneet varmistukseen, että kansalaisille tarjotaan tiettyjä palveluja, on tarkasteltava kolmea periaatetta, joihin 86 artiklan soveltaminen nojautuu. Nämä periaatteet ovat puolueettomuus, määrittelyvapaus ja suhteellisuus.
21. Puolueettomuus yritysten yksityisen tai julkisen omistuksen suhteen taataan EY:n perustamissopimuksen 295 artiklassa. Komissio ei aseta kyseenalaiseksi sitä, olisiko yleishyödyllistä palveluista vastaavien yritysten oltava yksityisiä vai julkisia. Komissio ei siten vaadi julkisessa omistuksessa olevien yritysten yksityistämistä. Perustamissopimuksen määräyksiä ja erityisesti kilpailua ja sisämarkkinoita koskevia sääntöjä sovelletaan kaikkiin yrityksiin niiden omistujajärjestelyistä riippumatta.
22. Jäsenvaltioille myönnetyllä määrittelyvapaudella tarkoitetaan sitä, että jäsenvaltiot ovat ensisijaisesti vastuussa yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen määrittelemisestä toiminnan erityispiirteiden perusteella. Tätä määrittelyvapautta voidaan valvoa ainoastaan ilmeisten virheiden havaitsemiseksi. Jäsenvaltiot voivat myöntää erityisiä yksinoikeuksia, joita palveluja tarjoavat yritykset tarvitsevat, säännellä yritysten toimintaa ja tarvittaessa rahoittaa niitä. Aloilla, joita yhteisön sääntely ei kata, jäsenvaltioilla on laajat mahdollisuudet luoda omat toimintalinjansa, joita voidaan valvoa ainoastaan ilmeisten virheiden havaitsemiseksi. Se, mikä palvelu katsotaan yleishyödylliseksi ja kuinka palvelua olisi tarjottava, ovat kysymyksiä, joista on päätettävä ensi sijassa paikallisella tasolla. Komission tehtävä on varmistaa, että käytetyt keinot ovat yhteisön lainsäädännön mukaiset. Jotta 86 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua poikkeusta voidaan soveltaa, julkisen palvelun tehtävä on määriteltävä selvästi ja tehtävän on perustuttava julkisen vallan päätökseen (mukaan luettuna sopimukset)⁽⁵⁾. Tämä velvoite on tarpeen oikeusvarmuuden ja avoimuuden varmistamiseksi kansalaisten suhteen ja se on välttämätön komission tekemää suhteellisuusarviointia varten.
23. Perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu suhteellisuusperiaate tarkoittaa, että yleishyödyllisen tehtävän täyttämiseksi käytettävät keinot eivät saa tarpeettomasti vääristää kauppaa. Erityisesti on varmistettava, että EY:n perustamissopimuksen määräyksiä koskevat rajoitukset ja erityisesti kilpailua ja sisämarkkinoiden vapautta koskevat rajoitukset eivät ole suuremmat kuin mitä tarvitaan tehtävän täyttämisen varmistamiseksi. Yleiseen taloudelliseen tarkoitukseen liittyvän palvelun hoitaminen on varmistettava ja kyseisiä palveluja tuottavien yritysten on pysyttävä kantamaan niille uskotusta palvelusta aiheutuva rasitus ja ylimääräiset nettokustannukset. Komissio valvoo suhteellisuusperiaatteen noudattamista kohtuullisella ja realistisella tavalla yhteisöjen tuomioistuimen oikeudellisessa valvonnassa. Tämä ilmenee myös siitä, kuinka komissio käyttää 86 artiklan 3 kohdassa sille säädettyä toimivaltaa⁽⁶⁾.
24. Perustamissopimuksen 86 artiklassa määritellyt periaatteet ovat sisällöltään ja muotoilultaan sellaisia, että niiden avulla voidaan saavuttaa tasapaino sekä ottaa huomioon jäsenvaltioiden erilaiset olosuhteet ja tavoitteet samoin kuin alanmukaiset tekniset rajoitukset.
25. Kokemuksen perusteella voidaan laatia riittävän laaja luettelo tavoista, joilla yleistä hyötyä sekä kilpailua ja sisämarkkinoita koskevat vaatimukset voidaan sovittaa yhteen⁽⁷⁾. Kuten edellä mainittiin, jäsenvaltioilla on useita vaihtoehtoja yleishyödyllisten palvelujen tarjoamisen varmistamiseksi. Jäsenvaltiot voivat avata markkinat kilpailulle sen sijaan, että ne asettaisivat julkisen palvelun velvoitteita, tai ne voivat myöntää yksin- tai erikoisoikeuksia yhdelle tai muutamalle palveluntarjoajalle, mihin saattaa liittyä myös rahoitusta.
26. Rahoituksen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti vastikään, että korvaus, jonka valtio myöntää yritykselle yleishyödyllisten tehtävien täyttämiseksi, on EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaista valtiontukea⁽⁸⁾. Vaikka korvaukselle ei voida myöntää 73 tai 87 artiklan mukaista poikkeusta, se voi kuitenkin olla perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan mukainen, jos
-
- ⁽⁵⁾ Ks. komission kilpailupolitiikkaa koskevat kertomukset.
- ⁽⁷⁾ Esimerkkinä yleisradiotoiminnan rahoituksen yhteensopivuudesta kilpailulainsäädännön kanssa 86 artiklan 2 kohdan nojalla katso 24 päivänä helmikuuta 1999 tehty komission päätös asiassa NN 70/98, Kinderkanal ja Phoenix, EYVL C 238, 21.8.1999, s. 3, ja 29 päivänä syyskuuta 1999 tehty komission päätös asiassa NN 88/98, BBC News 24, EYVL C 78, 18.3.2000, s. 6.
- ⁽⁸⁾ Asia T-106/95, FFSA, Kok. 1997; asia T-46/97, SIC, Kok. 2000; asia C-174-97P, FFSA, Kok. 1998.

⁽⁵⁾ Asia C-159/94 EDF, Kok. 1997.

kaikki kyseisen kohdan edellytykset täyttyvät ja erityisesti, jos korvaus on enintään yritykselle uskotusta tehtävästä aiheutuvien ylimääraisten nettokustannusten suuruinen. Komissio katsoo, että jos korvaus määritetään asianmukaiseksi ajaksi avoimen ja syrjimättömän menettelyn kautta, voidaan olettaa, että kyseinen tuki on perustamissopimuksen valtiontukisäännösten mukainen ⁽⁹⁾.

27. Ennen kuin 86 artiklan kilpailu- ja sisämarkkinasääntöjä koskevan poikkeuksen laajuutta rajataan, kannattaa tarkastella, voidaanko kyseisiä yhteisön sääntöjä soveltaa ollenkaan. Tarkastelussa on pidettävä mielessä kolme seikkaa: taloudellisen ja ei-taloudellisen toiminnan ero, vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja yhteisön politiikka asioissa, joiden merkitys on vähäinen.

28. Perustamissopimuksen 86 artiklan edellytykset koskevat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja. Sisämarkkina- ja kilpailusääntöjä ei yleensä sovelleta ei-taloudelliseen toimintaan ja siten niillä ei ole vaikutusta yleishyödyllisiin palveluihin, jos nämä eivät ole taloudellista toimintaa. Tämä tarkoittaa sitä, että kilpailu- ja sisämarkkinasääntöjä ei sovelleta asioihin, jotka kuuluvat perimmänsä valtion erikoisoikeuksiin (kuten sisäinen ja ulkoinen turvallisuus, oikeushallinto, ulkosuhteet ja muu virallisen toimivallan käyttö). Siten 86 artikla ja sen edellytykset eivät vaikuta näihin asioihin. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimien on katsonut esimerkiksi, että laitos, joka valvoo ja ohjaa ilmatilan käyttöä ja veloittaa lentonavigaatiojärjestelmänsä käytöstä ⁽¹⁰⁾ tai yksityisoikeudellinen organisaatio, joka suorittaa saastumisen valvontaa merisatamassa ⁽¹¹⁾, käyttää sellaista toimivaltaa, joka on tyypillistä julkiselle viranomaiselle ja joka ei ole luonteeltaan taloudellista.

29. Esimerkiksi koulutukseen ja pakolliseen perussosiaaliturvaan liittyvät järjestelmät eivät myöskään kuulu kilpailu- ja sisämarkkinasääntöjen soveltamisalaan. Koulutuksen osalta yhteisöjen tuomioistuin on todennut tuomiossaan, että valtio ei harjoita ansiotoimintaa perustaessaan kyseisen järjestelmän ja ylläpitäessään sitä, vaan täyttää velvollisuutensa väestöä kohtaan sosiaali-, kulttuuri- ja opetusaloilla. ⁽¹²⁾ Sosiaaliturvan osalta yhteisöjen tuomioistuin toteaa, että organisaatiot, jotka hoitavat pakollisen sairausva-

kuutuksen tapaisia valtion sosiaaliturvajärjestelmiä, jotka perustuvat yhteisvastuullisuuteen ja yleishyödyllisyyteen ja joiden nojalla maksetut korvaukset eivät ole suhteessa säädettyihin maksuosuuksiin, täyttävät pelkästään sosiaalisen tehtävän eivätkä harjoita taloudellista toimintaa ⁽¹³⁾.

30. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan ⁽¹⁴⁾ yhteisön kilpailu- ja sisämarkkinasääntöjä ei yleensä sovelleta moniin toimintamuotoihin, joita harjoittavat ensi sijassa sosiaalisia tehtäviä suorittavat, voittoa tavoittelemattomat organisaatiot, joiden tavoitteena ei ole harjoittaa teollista tai kaupallista toimintaa. Tässä otetaan huomioon sellaisten organisaatioiden, kuten ammattiliittojen, poliittisten puolueiden, kirkkojen ja uskonnollisten yhteisöjen, kulluttajajärjestöjen, tieteellisten seurojen, hyväntekeväisyysjärjestöjen sekä avustusjärjestöjen ei-taloudellinen toiminta. Jos kyseinen organisaatio harjoittaa taloudellista toimintaa yleishyödyllistä tehtävää suorittaessaan, tähän taloudelliseen toimintaan sovelletaan yhteisön sääntöjä tämän tiedonannon periaatteiden mukaisesti ja otetaan erityisesti huomioon se sosiaalinen ja kulttuurinen ympäristö, jossa toimintaa harjoitetaan. Silloin kun yhteisön lainsäädäntöä sovelletaan tähän toimintaan komissio tutkii, vaatiiko yhteisön etu kyseisen toiminnan tarkastelemista sille EY:n perustamissopimuksessa asetettujen velvoitteiden mukaisesti. Se ottaa tällöin huomioon myös harkintavaltansa käytöstä käytävän yleisemmän keskustelun.

31. On myös huomattava, että yhteisön kilpailulainsäädäntöä sovelletaan ainoastaan silloin, kun toiminta saattaa vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Samoin perustamissopimuksen määräyksiä palvelujen tarjoamisen vapaudesta ei sovelleta, kun kyseinen toiminta rajoittuu kokonaisuudessaan yhden jäsenvaltion alueelle.

32. Kilpailusääntöjen (EY:n perustamissopimuksen 81 ja 82 artikla) osalta voidaan todeta, että toiminta, joka vaikuttaa markkinoihin ainoastaan vähän – ja näin voi olla laita useissa paikallisissa yleishyödyllisissä palveluissa – ei

⁽⁹⁾ Saman periaatteen soveltamisesta katso maaliikennettä koskeva asetussuunnos, KOM(2000) 7, 26.7.2000, s. 9, ja komission direktiivi 2000/52/EY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 2000, jäsenvaltioiden ja julkisten yritysten välisten taloudellisten suhteiden avoimuudesta annetun direktiivin 80/723/ETY muuttamisesta (EYVL L 193, 29.7.2000).

⁽¹⁰⁾ Asia C-364/92, SAT/Eurocontrol, Kok. 1994.

⁽¹¹⁾ Asia C-343/95, Diego Calí, Kok. 1997.

⁽¹²⁾ Asia 263/86, Humbel, Kok. 1988.

⁽¹³⁾ Asiat C-159/91 ja C-160/91, Poucet, Kok. 1993.

⁽¹⁴⁾ Asia C-109/92, Wirth, Kok. 1993.

yleensä vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan eikä siihen siksi sovelleta yhteisön sääntöjä⁽¹⁵⁾. Lisäksi olisi huomattava periaate olla tarkastelematta yhteisön kilpailusääntöjen nojalla vähämerkityksisiä tapauksia, jota komissio on selostanut yksityiskohtaisesti⁽¹⁶⁾. Monet paikalliset palvelut katsotaan todennäköisesti vähämerkityksisiksi tapauksiksi eikä komission siksi tarvitse ryhtyä toimenpiteisiin kilpailusääntöjen väitetyn rikkomisen vuoksi.

33. Tarkasteltaessa tällaista toimintaa EY:n perustamissopimuksen valtioneuvoston sääntöjen nojalla voidaan todeta, että tuen suhteellisen pieni määrä tai tuensaajayrityksen suhteellisen pieni koko ei sinänsä sulje pois mahdollisuutta, että tuki vaikuttaisi yhteisön sisäiseen kauppaan. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tuki vaikuttaa kauppaan ainoastaan, jos tuensaajayritys harjoittaa taloudellista toimintaa, johon liittyy jäsenvaltioiden välistä kauppaa. Komissio asettaa myös enimmäismäärät, jotka alittavien tukien osalta se katsoo, että niihin ei sovelleta valtioneuvoston sääntöjä⁽¹⁷⁾. Tämän vuoksi on todennäköistä, että monet paikalliset palvelut eivät kuulu valtioneuvoston sääntöjen soveltamisalaan.

34. Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen julkista rahoitusta, joka saattaa vaikuttaa kauppaan, on tutkittava perustamissopimuksen valtioneuvoston määräysten mukaisesti, jotta voidaan selvittää, onko tuki kuitenkin sallittua. Edellä selvitetyn 86 artiklan 2 kohdan poikkeuksen lisäksi valtioneuvoston kiellosta on muutama erityispoikkeus. Erityisesti on huomattava liikennetukea koskeva 73 artiklan poikkeus ja kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen myönnettävää tukea koskeva 87 artiklan 3 kohdan d

kohdan poikkeus⁽¹⁸⁾. Yhteismarkkinoille 87 artiklan 3 kohdan nojalla soveltuvan tuen edellytyksistä on säädetty puhtesäänöissä tai suuntaviivoissa, jotka koskevat esimerkiksi pieniä ja keskisuuria yrityksiä⁽¹⁹⁾, kaupunkien ongelmaluilla toimivia yrityksiä⁽²⁰⁾, työllisyyttä⁽²¹⁾, koulutusta⁽²²⁾, alueellisia valtiontukia⁽²³⁾, ympäristönsuojelua⁽²⁴⁾ sekä tutkimus- ja kehitystyötä⁽²⁵⁾.

35. Tässä tiedonannossa säädettyjä periaatteita sovelletaan kaikilla talouden aloilla. Eurooppa-neuvoston pyynnöstä komissio antoi vuonna 1998 kertomuksen neuvostolle yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvistä palveluista pankkisektorilla⁽²⁶⁾. Se perustuu kaikille jäsenvaltioille lähetettyyn kyselyyn. Komission tutkimuksen mukaan eräät jäsenvaltiot katsovat joidenkin luottolaitosten tuottavan yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja. Näihin tehtäviin kuuluvat ensi sijassa pk-yritysten toiminnan edistämi-

(18) Jotta tuella voidaan myöntää poikkeus 87 artiklan 3 alakohdan d alakohdassa tarkoitettua yleisestä kiellosta myöntää valtioneuvoston, tuki on käytettävä kulttuuritarkoituksiin, esim. elokuvatuotantoon. Ks. esimerkiksi 29 päivänä heinäkuuta 1998 tehty komission päätös olla vastustamatta Ranskan elokuvatuotannon tukijärjestelmää (N 3/98, EYVL C 279, 8.9.1998) ja myöhemmät päätökset olla vastustamatta Saksan (liittovaltio) (N 4/1998, päätös 21.4.1999, EYVL C 272, 25.9.1999, s. 4) Irlannin (N 237/2000, päätös 28.6.2000, ei vielä julkaistu EYVL:ssä), Alankomaiden (N 486/1997, päätös 25.11.1998, EYVL C 120, 8.5.1999, s. 2) ja Ruotsin (N 748/1999, päätös 2.2.2000, EYVL C 134, 13.5.2000, s. 3) elokuvatuotannon tukijärjestelmiä. Kuten näistä päätöksistä ilmenee, 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan mukaan tukea voidaan myöntää elokuvatuotantoon kunkin jäsenvaltion erityisolosuhteiden mukaan ja lisäksi taiteellisille ja pienen budjetin elokuville myönnettävää tukea voidaan arvioida joustavasti. Muiden jäsenvaltioiden tukijärjestelmien tarkastelun tuloksen perusteella komissio arvioi, tarvitaanko tarkempia puitteita. Arvioinnin yhteydessä kuullaan jäsenvaltioita (ks. 14. joulukuuta 1999 annettu komission tiedonanto "Periaatteita ja suuntaviivoja yhteisön audiovisuaalipolitiikalle digitaalialueen varten", KOM(1999) 657 lopullinen).

(19) Pienten ja keskisuurten yritysten valtiontukia koskevat yhteisön suuntaviivat (EYVL C 213, 23.7.1996, s. 4); myöhemmin säädetään ryhmäpoikkeuksesta. Asetus pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettystä valtiontuesta, luonnos julkaistu EYVL:ssä C 89, 28.3.2000, s. 15.

(20) Yhteisön puitteet kaupunkien ongelmaluilla toimiville yrityksille myönnettävälle valtiontuelle, EYVL C 146, 14.5.1997, s. 6.

(21) Työllisyystuen suuntaviivat (EYVL C 334, 12.12.1995, s. 4).

(22) Koulutukseen myönnettävää tukea koskevat yhteisön puitteet (EYVL C 343, 11.11.1998, s. 10); myöhemmin annetaan koulutustukea koskeva ryhmäpoikkeusasetus, luonnos julkaistu EYVL:ssä C 89, 28.3.2000.

(23) Alueellisia valtiontukia koskevat suuntaviivat (EYVL C 74, 10.3.1998, s. 9).

(24) Ympäristönsuojeluun myönnettävää valtiontukea koskevat yhteisön suuntaviivat (EYVL C 72, 10.3.1994, s. 3).

(25) Yhteisön puitteet tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävälle valtiontuelle (EYVL C 45, 17.2.1996, s. 5).

(26) Euroopan komission kertomus neuvostolle, "Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvät palvelut pankkisektorilla", annettu 17. kesäkuuta 1998 ja toimitettu Ecofin-neuvostolle 23. marraskuuta 1998.

(15) Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen mukaan (asiat C-215/96 ja C-216/96, Bagnasco, Kok. 1999), toiminta vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, jos voidaan arvioida riittävän todennäköisesti objektiivisten oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, että kyseinen toiminta voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan tavalla, joka voi haitata jäsenvaltioiden välisten yhteismarkkinoiden tavoitteiden toteutumista. Näiden seikkojen vahvistamisessa on otettava huomioon osapuolten asema ja merkitys merkityksellisillä markkinoilla.

(16) Tiedonanto Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvattomista vähämerkityksisistä sopimuksista (EYVL C 372, 9.12.1997, s. 13).

(17) Komission tiedonanto vähämerkityksisestä tuesta (EYVL C 68, 6.3.1996, s. 9); vähämerkityksisestä tuesta annetaan myöhemmin asetus, jonka luonnos julkaistiin EYVL:ssä C 89, 28.3.2000, s. 6.

nen, vientiluottojen myöntäminen tai takaaminen, sosiaalisiin perusteisiin myönnettävät lainat, kuntarahoitus, infraruktuurihankkeiden rahoitus ja aluekehitys. Kaksi jäsenvaltiota katsoi, että jonkin luottolaitosryhmän tarjoama laaja rahoitusinfrastruktuuri, joka kattaa myös 10 kohdassa mainitut alueet, oli yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvä palvelu. Kertomuksen mukaan on tutkittava tapaus tapaukselta, onko kukin järjestelmä ja tehtävä EY:n perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan mukainen.

36. Tekniikan ja markkinoiden kehittyessä julkiset viranomaiset ja palveluntarjoajat ovat epävarmempia EY:n lainsäädännön soveltamisesta toimintoihinsa. Komissio aikoo siten harkita edelleen, miten se voi parhaiten lisätä oikeusvarmuutta käytettävissään olevien instrumenttien avulla. Saatuaan kokemuksia yleishyödyllisistä palveluista johtuvista uusista tilanteista, komissio pyrkii selvittämään lainsäädännön soveltamisalaa ja kriteerejä, joiden perusteella toiminta on EY:n sääntöjen mukaista. Vakiintuneen käytännön mukaan tämä tapahtuu yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa. Selvittäviä instrumentteja ovat tiedonannot, suunnatut ja ryhmäpoikkeusasetukset.

4. YLEISHYÖDYLLISTEN PALVELUJEN VAPAUTTAMISESTA SAATUJA KOKEMUKSIA

37. Vuoden 1996 tiedonannon aikoihin usean tärkeän yleishyödyllisen palvelun markkinoiden vapauttamisesta oli päätetty osana yhtenäismarkkinaohjelmaa, mutta oli vielä liian aikaista päätellä, mitä vaikutuksia vapauttamisella olisi palvelujen laatuun, hintaan ja saatavuuteen. Tilanne on nyt toisenlainen eräillä aloilla, varsinkin televiestinnässä. Laatuvaatimukset täyttyviä ajantasaisia tietoja ei yleensä kuitenkaan ole tärkeimmistä osa-alueista, joilla voitaisiin arvioida palveluista saatuja kokemuksia. Kattavimmat tiedot koskevat televiestintää ja lentoliikennettä. Energia-alan osalta on huomattavasti tietoja hinnoista ja komissio on jokin aika sitten aloittanut tutkimuksen, joka perustuu Eurostatin tekemään työhön. Tutkimuksessa tarkkaillaan jatkuvasti markkinoilla käytävän kilpailun todellisen tason ilmaisevia kilpailuindikaattoreita. Komissio on saanut jäsenvaltioiden vastaukset kysymyksiin, jotka koskevat kaasu- ja sähköalan julkisen palvelun tasoa ja tavoitteita. Komissio aikoo vastausten perusteella laatia tiedonannon, joka toimii esikuva-analyysin välineenä julkisten palvelujen standardien ylläpitämiseksi ja parantamiseksi.
38. Tietojen mukaan palvelujen vapauttamisella osana yhtenäismarkkinaohjelmaa on ollut myönteinen vaikutus yleishyödyllisten palvelujen saatavuuteen, laatuun ja hintaan. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kyseiset palvelut toi-

mivat aina tyydyttävästi. Myös muut tekijät vaikuttavat, kuten yhteyden vaatimien laitteiden hinta, ruuhkautuminen tai erilaiset kilpailunvastaaiset käytännöt, joita ei ole vielä tarpeeksi käsitelty, tai puute tehokkaista valitusmekanismeista, joihin käyttäjät voisivat turvautua, jos palveluiden toimivuudessa on häiriöitä. Tämän vuoksi markkinoiden vapauttamisesta saadaan täysi hyöty vasta tulevaisuudessa kaikkien yhteiskunnan ja yhteisön osien osalta.

39. Yleispalvelu, erityisesti yleispalveluvelvoitteiden määritelmä, on olennainen osa palvelualojen (kuten televiestintän) markkinoiden vapauttamista Euroopan unionissa. Yleispalvelun määritelmä ja palvelun tarjoamisen takaaaminen varmistavat, että palvelun jatkuva saatavuus ja laatu säilyvät kaikkien käyttäjien ja kuluttajien osalta silloin, kun siirrytään monopolitilanteesta avoimille markkinoille, joilla on kilpailua. Avoimilla ja kilpailuun perustuvilla telemarkkinoilla yleispalvelu määritellään tietyn laatuisten palvelujen vähimmäismääräksi, joka on kohtuulliseen hintaan kaikkien käyttäjien ja kuluttajien saatavilla ottaen huomioon erityiset kansalliset edellytykset. Nämä määräykset ovat lähtökohta kilpailuun perustuvilla palvelujen laadun ja hinnan parannuksille.

4.1 Televiestintä

40. Yhteisön nykyisessä telelainsäädännössä määriteltyyn yleispalveluun sisältyy puhelintoiminta, faksipalvelut ja äänikaistaan perustuva tiedonsiirto modeemien välityksellä (ts. pääsy Internetiin). Käyttäjille on tarjottava ulko- ja kotimaanpuhelinpalveluja kiinteässä paikassa sekä hätäpuhelinpalveluja. Määritelmä kattaa myös välitys- ja hakemistopalvelut, yleiset maksupuhelimet ja erityispalvelut vammaisille tai henkilöille, joilla on erityisiä sosiaalisia tarpeita. Määritelmään ei sisälly matkapuhelinpalveluja tai laajakaistayhteyttä Internetiin.
41. Puhelintoimintaa koskevan äskettäisen tutkimuksen⁽²⁷⁾ mukaan 96 prosentilla eurooppalaisista kotitalouksista on puhelin. Lopuista kotitalouksista hieman yli puolet ei joko ole kiinnostunut puhelimen hankinnasta tai niillä on muu yhteys. Alle 2 prosentilla ei ole puhelinta taloudellisista syistä. Vuoden 1998 alusta alkaen kaikki kuluttajat ovat hyötynet merkittävästä hinnanalennuksesta: yksistään ensimmäisenä vuonna ulkomaanpuhelin hinnat laskivat 40 prosenttia ja sekä kaukopuhelin että alueellisten puhelin hinnat laskivat 30 prosenttia. Ainoastaan paikallispuhelin hinnat eivät ole alentuneet merkittävästi. Vuosina 1997-1999 kotitalouksien maksamat hinnat laskivat keskimäärin yli 40 prosenttia.

⁽²⁷⁾ Gallup Europan raportti "Tutkimus televiestintäpalvelutilanteesta EU:n eri alueilla", huhtikuu 2000.

42. Kilpailu on edistänyt matkaviestinnän kehitystä. Matkaviestintien levinneisyys on kasvanut markkinoiden vapautumisen jälkeen 11 prosentista 48 prosenttiin. Pelkästään matkaviestimiä käyttävistä kotitalouksista monet ovat alempien tuloluokkien kotitalouksia (6 prosenttia verrattuna ylempiin tuloluokkiin, joissa vain 2 prosenttia käyttää ainoastaan matkapuhelinta). Kokonaiskäyttöaste kasvaa kuitenkin tulojen myötä. Tämä osoittaa että monille alempien tuloluokkien kotitalouksille matkapuhelin on hyväksyttävä kiinteän puhelimen vaihtoehto, vaikka yleispalveluvaihtoehto ei koskekaan matkapuhelintoimintaa.
43. Kun kolmannen sukupolven matkaviestintekniikka ja TV:n kautta muodostettava Internet-yhteys murtaavat tietokonesidonnaisuuden (33 prosenttia EU:n kotitalouksista) Internet-yhteyden muodostamisessa, Internetin levinneisyyden uskotaan kasvavan erittäin nopeasti seuraavien viiden vuoden aikana.
44. Maaseudun kotitaloudet eivät näytä olevan huonommassa asemassa olennaisten palvelujen levinneisyyden suhteen. Itse asiassa maaseudun kotitalouksilla on enemmän puhelimia kuin kaupunkien kotitalouksilla. Näyttää siltä, että tuloilla on maaseudun ja kaupunkien välistä eroa huomattavasti suurempi vaikutus palveluihin.
- #### 4.2 Liikenne
45. Lentoliikennemarkkinoiden kilpailun asteittainen vapauttamisprosessi saatiin päätökseen 1. heinäkuuta 1998. Vuonna 1999 antamassaan tiedonannossa komissio arvioi kymmenen vuotta kestäneen prosessin seurauksia.⁽²⁸⁾ Lentoliikenteen vapauttamisen seurauksena lentoyhtiöiden määrä on noussut 132:sta vuonna 1993 164:ään vuonna 1998. Kansallisten lentoyhtiöiden markkinaosuus on supistunut tasaisesti ja sellaisten reittien määrä, joita liikennöi useampi kuin kaksi lentoyhtiötä, on kolminkertaistunut vuodesta 1992. Tarjoushintojen yleistymisen on lisännyt edullisia hintoja, mutta joustavien lippujen hinnat ovat nousseet. Ne ovat kaksinkertaiset tarjoushintoihin verrattuna.
46. Reitillä käytävän kilpailun laajuudella on merkittävä vaikutus lentoliikenteen hintaan. Hinnat alenevat kun markkinat siirtyvät monopolista duopoliin tai liikennöiviä lentoyhtiöitä on enemmän kuin kaksi. Kun reittiä liikennöi vähintään kolme lentoyhtiötä yhden sijaan, liikemiesluokan lippujen hinnat alenevat 10 prosenttia, turistiluokan hinnat 17 prosenttia ja tarjoushinnat 24 prosenttia.
47. Markkinoiden vapauttamista hidastavia tai pienentäviä tekijöitä on useita. Tulo- ja lähtöaikojen jakaminen ja lentosiemien kapasiteettirajoitukset ovat todellinen ongelma markkinoille tulijoille. Kanta-asiakasohjelmien tapaiset asiakasuskollisuutta korostavat järjestelmät suosivat lentoyhtiöitä, joilla on laaja verkosto, mikä antaa matkustajille suuremman mahdollisuuden kerätä ja käyttää kanta-asiakaspisteitä. Tämä syrjii erityisesti kustannuksiltaan tehokkaita, pieniä lentoyhtiöitä. Suuret kustannukset ja heikkotasoiset maahuolintapalvelut lisäävät kiinteitä kustannuksia ja vaikeuttavat markkinoille tulijoiden hintakilpailukykyä. Käytettävissä olevan ilmatilan ruuhkautumisen ja tehottoman käytön vuoksi palvelujen laatu kärsii ja myöhästymiset lisääntyvät.
48. Julkisen palvelun velvoitteen asettamisella voidaan välttää eräitä mainittuja ongelmia. Komissio valvoo reittien valintaa ja asetettuja standardeja. Vuoden 1993 jälkeen julkisen palvelun velvoite on asetettu yli sadalle yhteisössä sijaitsevalle reitille, ensi sijassa Ranskassa, Irlannissa ja Portugalissa, mutta myös Ruotsissa, Saksassa, Italiassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Näiden reittien osuus on kuitenkin hyvin pieni yhteisön lentoliikenteen kokonaismäärästä.
49. Markkinakehityksen myötä rautatie- ja maantieliikenteen matkustajapalvelujen tarjonta muuttuu huomattavasti. Monet palveluntarjoajat ovat aloittaneet toiminnan muissa jäsenvaltioissa. Samanaikaisesti jäsenvaltioiden kotimarkkinat ovat avautuneet kilpailulle. Kilpailun perustason ja avoimuuden vähimmäisvaatimusten yhtenäistäminen palvelusopimuksia myönnettäessä katsottiin tarpeelliseksi korkean laadun takaamiseksi. Komissio on ehdottanut uutta puitesääntöä⁽²⁹⁾, joka varmistaa, että julkisia liikennepalveluja tuottavat kilpailevat tehokkaasti tarjotakseen matkustajille parempia palveluja, pitääkseen kustannukset hallinnassa ja varmistaakseen korkean turvallisuustason.
- #### 4.3 Energia
50. Telealan tai lentoliikenteeseen verrattuna energia-alan vapauttamisen vaikutuksista yleishyödyllisiin palveluihin on paljon vähemmän tietoja. Sähkö- ja kaasualojen avaaminen kilpailulle on liian äskettäinen tapahtuma johtopäätösten tekemiseksi. Useimmissa maissa (Belgiaa, Tanskaa ja Irlantia lukuun ottamatta) kotitaloudet ovat hyötäneet hinnanalennuksista heinäkuun 1996 ja tammikuun 2000 välisenä aikana. Hinnat ovat alentuneet keskimäärin 5,2 prosenttia EU:ssa. Pienet yritykset ovat hyötäneet suuremmista alennuksista, jotka ovat olleet keskimäärin 7,9 prosenttia. Tosin Tanskassa ja Kreikassa hinnat ovat nousseet.

⁽²⁸⁾ KOM(1999) 182 lopullinen, 20. heinäkuuta 1999.

⁽²⁹⁾ KOM(2000) 9 lopullinen, 26. heinäkuuta 2000.

4.4 Kuinka kuluttajat arvostavat yleishyödyllisiä palveluja

51. Eurobarometrin kyselyssä ⁽³⁰⁾ kotitalouksilta tiedusteltiin niiden mielipidettä useista yleishyödyllisistä palveluista. Kysely täydentää edellä esitellyn kotitalousraportin yksityiskohtaisempia tietoja televiestinnästä. Tulokset ovat mielenkiintoisia, koska niiden perusteella voidaan vertailla erilaisia palveluja. Kyselyjen perusteella ei kuitenkaan voida päätellä, miten palvelut ovat kehittyneet ajan mittaan. Jäsenvaltioissa annettujen vastausten huomattavat erot näyttävät osoittavan, että palveluja koskevat odotukset ovat tärkeä tekijä määriteltäessä tyytyväisyystasoa. Tästä syystä erilaisten palvelujen vertailut ovat luultavasti hyödyllisempiä kuin vastausten absoluuttiset arvot.

52. Kuluttajatytyväisyyttä mitattiin tarkastelemalla eräitä tekijöitä (saatavuus, hinta, laatu, tietojensaanti, ehdot, valitukset) kiinteän palvelukorin suhteen (puhelinointiminta, sähkö-, vesi- ja kaasupalvelut, postipalvelut, kaupunkiliikenne ja pikajunaliikenne). Sekä palvelujen saatavuus että erilaisten palvelujen käyttö vaihtelivat huomattavasti. Esimerkiksi lähes 13 prosentilla vastaajista ei ollut käytettävissä kaasua. Lähes 7 prosenttia ilmoitti, ettei heidän käytettävissään ollut junaliikennettä ja lähes 5 prosenttia ilmoitti, ettei heidän käytettävissään ollut paikallisliikennettä. Sähkö-, posti- ja vesilaitosten palvelut olivat lähes aina saatavilla. Muihin kysymyksiin annetun "ei sovellu" -vastauksen perusteella näyttäisi siltä, että palvelujen käyttö noudattaa suurelta osin palvelujen saatavuutta.

53. Hinnan osalta postipalvelut saivat myönteisimmän arvion. Toisella sijalla olivat sähkö-, vesi- ja kaasulaitosten palvelut. Merkittävän tyytymättömyyden osoitus oli se, että yli 30 prosenttia vastaajista katsoi hinnat kohtuuttomiksi tai liian kalliiksi kaikissa tapauksissa. Puhelin- ja kaukojunaliikenteeseen oltiin eniten tyytymättömiä. Palvelujen laatu katsottiin yleensä hyväksi liikennettä ja vähäisessä määrin postipalveluja lukuun ottamatta. Kun tutkitaan sekä hintaa että laatua, kaukojunaliikenne ei menesty hyvin. Kuluttajat katsovat, että sähkö-, vesi- ja kaasulaitosten palvelut täyttivät parhaiten heidän odotuksensa, kun taas suhtautumisessa puhelinointimintaan ja paikallisliikenteeseen oli enemmän eroja. Valitusten käsittelyyn ei myöskään oltu tyytyväisiä, mikä käy ilmi siitä, että jokaisen tutkitun palvelun osalta yli 45 prosenttia vastaajista katsoi valitusten käsittelyn olleen joko heikkoa tai erittäin heikkoa.

⁽³⁰⁾ Eurobarometri nro 53, heinäkuu 2000, "Eurooppalaiset ja yleishyödylliset palvelut".

5. EUROOPPALAINEN NÄKÖKULMA

54. Yhteisön tavoite on edelleen sama: tukea Euroopan talouden kilpailukykyä yhä avoimemmilla maailmanmarkkinoilla, edistää korkeatasoista kuluttajansuojaa ja kuluttajien luottamusta esimerkiksi tarjoamalla kuluttajille enemmän vaihtoehtoja, parempaa laatua ja halvempia hintoja sekä vahvistaa taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta. Yleishyödyllisillä palveluilla on tärkeä asema näiden tavoitteiden saavuttamisessa. Tehokkaat palvelut ovat määräävässä asemassa mietittäessä tuotannon sijoituspaikkaa, sillä palvelut hyödyttävät sekä niitä käyttäviä yrityksiä että alueen työntekijöitä. Yleishyödylliset palvelut ovat olennainen osa sosiaalista koheesiota ja niiden häviäminen kertoo maaseudun autioitumisesta tai kaupungin rappioutumisesta. Yhteisö on sitoutunut säilyttämään palvelutoiminnot ja parantamaan niiden tehokkuutta.

55. Näiden tavoitteiden saavuttamisessa yhteisö ottaa huomioon toissijaisuusperiaatteen. Tämän periaatteen kunnioittaminen, erityisesti jäsenvaltioiden vapaus määritellä, mitkä ovat yleishyödyllisiä palveluja, edellyttää, että hallinnon eri tasojen asemaa palvelujen sääntelyssä tarkastellaan huolellisesti. Komissio aikoo selvittää asiaa koskevaa kantaansa hallintotapoja käsittelevässä valkoisessa kirjassa, joka julkaistaan myöhemmin.

56. Perustamissopimuksen uudessa 16 artiklassa nimenomaan tunnustetaan yleishyödyllisten palvelujen asema taloudellisessa, sosiaalisessa ja alueellisessa yhteenkuuluvuudessa ja yhteisön velvollisuus helpottaa palvelujen tavoitteen saavuttamista. Näiden määräysten tärkeyttä korostivat valtion- tai hallitusten päämiehet Lissabonin-kokouksessaan maaliskuussa 2000 ⁽³¹⁾:

"Eurooppa-neuvosto katsoo, että sisämarkkinoita ja tietopohjaista taloutta silmällä pitäen on olennaisen tärkeää ottaa täysin huomioon perustamissopimuksen määräykset yleistä taloudellista etua koskevista palveluista sekä yrityksistä, joille on annettu tehtäväksi tällaisten palvelujen tarjoaminen".

57. Sekä tämä poliittinen lausuma että meneillään olevat muutokset ovat osoitus tarpeesta edistää aktiivisesti yleishyödyllisiä palveluja enemmän kuin yhtenäismarkkinoihin perustuva lähestymistapa edellyttää. Komissio aikookin yhdessä kansallisten, alueellisten ja paikallisten tasojen kanssa edistää eurooppalaista näkökulmaa kansalaisten hyväksi kol-

⁽³¹⁾ Lissabonin Eurooppa-neuvosto, 23. ja 24. maaliskuuta 2000, puheenjohtajan päätelmät, SN 100/00, 19 kohta.

mella alueella: hyödyntämällä markkinoiden avautumista mahdollisimman paljon, vahvistamalla eurooppalaista koordinaatiota ja yhteisvastaavuutta sekä kehittämällä yleishyödyllisiä palveluja tukevia muita yhteisön toimintoja.

5.1 Markkinoiden avautumisen hyödyntäminen

58. Taloudellisten palvelujen, erityisesti verkottuneiden palvelujen markkinoiden avaamista ja vastaavaa yleispalveluvoitteiden tai julkisen palvelun velvoitteiden käyttöönottoa on jatkettava kunkin alan ominaispiirteiden mukaisesti, mukaan luettuna jo saavutettu markkinaintegraatio. Yhteisenä tavoitteena on, että EU:n kansalaiset hyötyvät kilpailukyisten yhtenäismarkkinoiden kehityksestä. Tämä tavoite vahvistettiin Lissabonissa pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa, jossa vaadittiin sähkö-, kaasu-, liikenne- ja postipalvelujen vapauttamisen nopeuttamista ja pyydettiin komissiota laatimaan kertomus ja tekemään aiheelliset ehdotukset keväällä 2001 pidettävää Eurooppa-neuvoston kokousta varten.

59. Komissio jatkaa seuraavien periaatteiden noudattamista markkinoiden avaamista koskevassa politiikassaan:

— Komissio käyttää yleishyödyllisten palvelujen toiminnan, tulosten ja kilpailukyyn arvioinnissa tarvittavia välineitä siten, että sääntelyä voidaan mukauttaa teknikan muutosten (muutokset lisäävät mahdollisuuksia tarjota rajatylittäviä palveluja sisämarkkinoilla) sekä kuluttajien tarpeiden ja uusien yleisen edun vaatimusten mukaan. Talouspolitiikan laajat suuntaviivat ja raportti niiden täytäntöönpanosta sekä komission vuosittainen tiedonanto "Talousuudistus: kertomus yhteisön tuote- ja pääomamarkkinoiden toiminnasta" (Cardiffin kertomus) ⁽³²⁾ luovat puitteet, joiden perusteella muun muassa arvioidaan säännöllisesti yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen toimintaa yhtenäismarkkinoilla. Yksittäisillä aloilla, erityisesti televiestinnässä, sääntelyuudistusta ja sen vaikutuksia arvioidaan säännöllisesti ⁽³³⁾; ajoittaisia arviointeja voitaisiin tehdä kaikilla aloilla, joilla sovelletaan yhteisön puitesääntöjä ⁽³⁴⁾.

— Uudistuksen arviointiin ja eri osapuolten kuulemiseen (kuluttajat mukaan luettuina) perustuvan asteittaisen lähestymistavan soveltaminen jatkuu. Komissio jatkaa

sääntelyjärjestelmän muutosten valmistelua julkaisemalla vihreitä kirjoja ⁽³⁵⁾, joihin liittyy myöhempiä julkisen kuulemisen vaiheita tai joita kyseiset kuulemiset täydentävät ⁽³⁶⁾.

— Komissio vahvistaa yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tarjoavien yksityisten tai julkisten operaattorien toiminnan avoimuutta erityisesti mahdollisten kilpailunvääristymien suhteen. Avoimuusdirektiivin muuttamisesta annetun komission direktiivin ⁽³⁷⁾ tavoitteena on vahvistaa avoimuutta siten, että nykyisin tiettyjä aloja koskeva velvoite pitää erillistä kirjanpitoa koskisi myös yritystä, jolle jäsenvaltio on myöntänyt erityis- tai yksinoikeuden perustamissopimuksen 86 artiklan 1 kohdan nojalla tai jonka tehtäväksi on annettu yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tuottaminen 86 artiklan 2 kohdan nojalla ja joka saa jonkinlaista valtiontukea (mukaan lukien avustus, tuki tai korvaus) kyseisen palvelun tuottamiseen ja jolla on myös muita toimintoja.

60. Jos EU:n talous aikoo käyttää täysin hyödykseen markkinoiden avautumisen tarjoamat mahdollisuudet, on tärkeää, että komission ehdotuksia koskevat päätökset tehdään mahdollisimman pian. Komissio odottaa, että televiestinnän uudet sääntelypuitteet, jotka perustuvat sen ehdotuksiin puitedirektiiviksi ja neljäksi direktiiviksi ⁽³⁸⁾, annetaan vuoden 2001 kuluessa Lissabonissa pidetyn Eurooppa-neuvoston kokouksen päättämässä aikataulussa ⁽³⁹⁾ sisämarkkinoiden toteuttamiseksi. Komissio luottaa myös siihen, että neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyvät mahdollisimman pian sen ehdotukset postipalveluista ja liikenteestä ⁽⁴⁰⁾.

⁽³⁵⁾ Esimerkkejä vihreistä kirjoista: "Kansalaisten verkko – Euroopan julkisen henkilöliikenteen mahdollisuuksien hyödyntäminen", KOM(95) 601; "Kohti oikeudenmukaista ja tehokasta liikenteen hinnoittelua – Poliittiset vaihtoehdot liikenteen ulkoisten kustannusten sisällyttämiseksi hintoihin Euroopan unionissa", KOM(95) 691; "Kohti eurooppalaista numerointiympäristöä Vihreä kirja Euroopan telepalvelujen numerointipolitiikasta" KOM(96) 590; "Vihreä kirja televiestinnän, tiedotusvälineiden ja tietotekniikan lähentymisestä sekä sen vaikutuksista sääntelyyn – Kohti tietoyhteiskunnan edellyttämää lähestymistapaa", KOM(97) 623.

⁽³⁶⁾ Ks. esimerkiksi komission tiedonanto kilpailusääntöjen soveltamisesta postialalla ja erityisesti tiettyjen postipalveluja koskevien valtion toimenpiteiden täytäntöönpanemisesta annettua tiedonantoluonnosta koskevasta julkisesta kuulemisesta, KOM(96) 480, joka seuraa komission vihreää kirjaa postipalvelujen yhtenäismarkkinoiden kehittämisestä, KOM(91) 476; tiedonanto "Vuoden 1999 viestintäalan uudelleentarkasteluun liittyneen julkisen kuulemisen tulokset ja uutta sääntelyjärjestelmää koskevat suuntaviivat", KOM(2000) 239.

⁽³⁷⁾ Komission direktiivi 2000/52/EY, annettu 26 päivänä heinäkuuta 2000, direktiivin 80/723/ETY muuttamisesta (EYVL L 193, 29.7.2000, s. 75).

⁽³⁸⁾ Ks. liite I.

⁽³⁹⁾ Lissabonin Eurooppa-neuvosto, 23. ja 24. maaliskuuta 2000, puheenjohtajan päätelmät, SN 100/00, 17 kohta.

⁽⁴⁰⁾ KOM(2000) 319, 30. toukokuuta 2000 ja liikennettä koskeva liite I.

⁽³²⁾ KOM(1999) 10, 20. tammikuuta 1999, KOM(2000) 26, 26. tammikuuta 2000.

⁽³³⁾ Viides raportti televiestinnän sääntelypaketin toteuttamisesta, KOM(1999) 537, 11. marraskuuta 1999.

⁽³⁴⁾ Komissio laatii parhaillaan arviota kaasu- ja sähköalan sääntelyjärjestelmän uudistamisesta ja palvelustandardeista.

61. Samoista syistä ja erityisesti sen varmistamiseksi, että yksityiset ja julkiset palveluntarjoajat ovat samassa asemassa, komissio on tehnyt ehdotuksen ⁽⁴¹⁾, jonka mukaan direktiivin 93/38/ETY soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät ne alat tai palvelut (vesi, energia, liikenne ja televiestintä), joita se nyt koskee ja joita tuotetaan jäsenvaltiossa olosuhteissa, joissa on kilpailua, sen jälkeen kun kyseinen toiminta on vapautettu EY:n lainsäädännön mukaisesti. Televiestinnän vapauttamisella on jo ollut vaikutusta julkisia hankintoja koskevien sääntöjen soveltamiseen. Direktiivin 93/38/ETY säännösten nojalla komissio totesi tiedonannossaan ⁽⁴²⁾, että useimmat tämän alan palvelut EU:ssa eivät kuulu (joi-tain poikkeuksia lukuun ottamatta) direktiivin 93/38/ETY soveltamisalaan.

5.2 Eurooppalaisen koordinaation ja yhteisvastuullisuuden vahvistaminen

62. Eräiden alojen integraation lisääntymisen myötä myös sääntelyviranomaisten ja palveluntarjoajien toiminnan seurannan koordinaatio lisääntyy. Asiaankuuluvat institu-tionaaliset järjestelyt riippuvat markkinoiden integraatio-asteesta ja mahdollisista epäonnistumisista, mukaan lukien nykyisten kansallisten sääntelyviranomaisten toiminta.

63. Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen arvioinnin helpottamiseksi komissio voi tarkastella jäsenvaltioiden saavuttamia yleishyödyllisiä palveluja koskevia tuloksia ja sääntelypuitteiden vaikutuksia. Tarkastelussa olisi otettava erityisesti huomioon eri infrastruktuuriverkostojen vuorovaikutus ja sekä taloudellisen tehokkuuden ja kuluttajansuojan että taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoitteet.

64. Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen erikoisasema unionin yhteisten arvojen joukossa, mikä tunnustetaan perustamissopimuksen 16 artiklassa, edellyttää, että myös yleishyödyllisten palvelujen saatavuuden ja EU:n kansalaisuuden välinen yhteys tunnustetaan. Vaikka jäsenvaltioilla säilyy laaja vapaus päättää, millä keinoin ne täyttävät yleishyödyllisten palvelujen solidaarisuustavoitteen, tällaisen yleishyödyllisyyden yhteinen käsite saattaa olla tarpeen, jotta sitoutuneisuus unionia kohtaan säilyisi. Komissio katsoo, että perusoikeuskirjan luonnoksessa olevat määräykset yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvistä palveluista ovat tärkeä askel tähän suuntaan.

⁽⁴¹⁾ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen alan hankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta, KOM(2000) 276, 10. toukokuuta 2000.

⁽⁴²⁾ EYVL C 156, 3.6.1999, s. 3.

5.3 Muu yleishyödyllisiä palveluja tukeva yhteisön toiminta

65. Yleishyödyllisiä palveluja koskeva yhteisön toiminta on muutakin kuin yhtenäismarkkinoiden kehittämistä, mukaan luettuina laatustandardien varmistamisessa tarvittavat keinot, sääntelyviranomaisten koordinaatio ja toiminnan arviointi. Muiden yhteisön politiikan instrumenttien ja toiminnan tavoitteet ovat samat: kuluttajansuoja, taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus sekä yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tavoitteen saavuttamisessa avustaminen. Tämän toiminnan tarkoituksena on parantaa, ei korvata, kansallisten, alueellisten ja paikallisten toimijoiden asemaa olennaisilla alueilla. Yleishyödyllisistä palveluista vuonna 1996 annetun tiedonannon jälkeisestä kehityksestä voidaan mainita seuraavat:

— Komissio ja jäsenvaltiot hyväksyivät Euroopan aluekehityssuunnitelman, jossa esitetään Euroopan alueen kehitystä koskevat puitteet ja tärkeimmät aluepoliittiset vaihtoehdot.

— Euroopan laajuisia verkkoja koskevan ohjelman toteuttaminen valtion- tai hallitusten päämiesten sitoumusten mukaisesti sekä neuvoston ja Euroopan parlamentin antamien alakohtaisten suuntaviivojen mukaisesti. Liikenneverkkoja koskevien suuntaviivojen uudistamisen odotetaan edistävän tätä alaa koskevien tavoitteiden saavuttamista.

— eurooppalaisen tutkimusalueen perustamista koskeva aloite kansallisten ja yhteisön politiikkojen yhteensovittamisen parantamiseksi ⁽⁴³⁾, mukaan lukien tutkimusverkkojen ja sähköisten verkkojen "alueellistaminen".

— Komissio antoi kuluttajapolitiikkaa koskevan toimintaohjelman vuosiksi 1999–2001 ja katsoi yleishyödylliset palvelut yhdeksi painopistealueeksi.

— Kaikille suunnattua tietoyhteiskuntaa koskevan eEurope-toimintasuunnitelman tarkoituksena on nopeuttaa digitaalitekniikan käyttöönottoa kaikkialla EU:ssa. Toimintasuunnitelmassa keskitytään kohtuuhintaiseen saatavuuteen, tarpeellisten taitojen kehittämiseen ja Internetin käyttöä lisääviin toimenpiteisiin (kuten eLearning, eHealth, eGovernment).

66. Horisontaalista kuluttajansuojalainsäädäntöä sovelletaan kaikkiin yleishyödyllisiin palveluihin. Tässä lainsäädännössä käsitellään kuluttajansuojan perusasioita kuten hyvän kauppatavan vastaisia sopimusehtoja, etämyyntiä jne. Horisontaalisen ja alakohtaisen kuluttajalainsäädännön tehokasta ja syrjimätöntä täytäntöönpanoa on kuitenkin kehitettävä kaikkialla EU:ssa. Tämä edellyttää kaikkien tahojen

⁽⁴³⁾ Kohti eurooppalaista tutkimusaluetta, KOM(2000) 6, 18. tammi-kuuta 2000.

järjestelmällisiä toimenpiteitä, kuten jäsenvaltioiden, kansallisten sääntelyviranomaisten, palveluntarjoajien ja kuluttajien edustajien välistä tiiviimpää hallinnollista yhteistyötä.

67. Maailman kauppajärjestön WTO:n ja erityisesti palvelukaupan yleissopimuksen (GATS) yhteydessä yhteisö on sitoutunut säilyttämään yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvät palvelunsa. On huomattava, että GATS-sopimuksessa säilytetään WTO:n jäsenten oikeus säännellä taloudellista ja ei-taloudellista toimintaa alueellaan ja taata lainmukaisten julkisten tavoitteiden saavuttaminen. Siten jopa aloilla, joilla sitoumuksia on tehty, maiden on mahdollista säilyttää järjestelmänsä perustana olevat laatustandardit ja sosiaaliset tavoitteet. Jäsenvaltioiden laillista oikeutta muodostaa riittävät sääntelypuitteet, joilla varmistetaan tehokas palvelu-

alan toiminta, ei saa kuitenkaan käyttää sopimattomana kaupanesteenä.

68. Vastuu hyvinvointiin ja sosiaaliseen suojeluun liittyvistä yleishyödyllisistä palveluista on kansallisella tai alueellisella tasolla. Yhteisöllä on kuitenkin tunnustettu asema edistetäessä näihin palveluihin liittyvää yhteistyötä ja koordinaatiota. Komission erityisenä huolenaiheena on jäsenvaltioiden välisen yhteistyön edistäminen sosiaalisen suojelun uudistamiseen liittyvissä asioissa. Koska neuvosto on vahvistanut sosiaalisen suojelun uudistamista koskevan tiedonannon ⁽⁴⁴⁾ ja Lissabonissa pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa hyväksyttiin sosiaalista suojelua käsittelevän korkean tason työryhmän toimeksianto, komissio aikoo kehittää uudistuksen seurantaa ja edistää keskustelua poliitikoista keinona saavuttaa yhteisymmärrys tällä alalla.

⁽⁴⁴⁾ Yhteinen strategia sosiaalisen suojelun uudistamiseksi, KOM(1999) 347, 14. heinäkuuta 1999.

LIITE I

ALAKOHTAINEN TILANNE

Eräiden yleishyödyllisten palvelujen markkinat on avattu yhtenäismarkkinoita koskevan lainsäädännön ja EU:n kilpailupolitiikan kautta. Tässä jaksossa tarkastellaan kehitystä aloilla, joilla sovelletaan yhteisön sääntöjä. Tarkastelu ei kata kaikkia yleishyödyllisiä palveluja ja erityisesti ei-taloudelliset palvelut on rajattu tarkastelun ulkopuolelle ⁽⁴⁵⁾.

Sähköinen viestintä

Euroopan komissio käynnisti televiestintämarkkinoiden vapauttamista koskevan kattavan sääntelyjärjestelmän asteittaisen täytäntöönpanon vuonna 1990. Tällä vapaan kilpailun sallivalla politiikalla on ollut suuri vaikutus markkinakehitykseen, ja se on edistänyt vahvan viestintäalan syntyä Euroopassa ja mahdollistanut sen, että kuluttajat ja yritykset ovat voineet hyötyä paremmasta palveluvalikoimasta, alhaisemmista hinnoista ja innovatiivisista palveluista ja sovelluksista.

Nykyisen lainsäädännön nojalla kaikki telepalvelut ja -verkot vapautettiin 1. tammikuuta 1998. Vapauttamisen seurauksena tämä perinteisesti valtion monopoleihin perustunut ala on muuttunut dynaamiseksi teollisuudenalaksi, joka pystyy hyödyntämään täysin maailmanlaajuisten markkinoiden edut.

Sääntelyjärjestelmän perustana on ollut poliittinen tavoite edistää kasvua, työpaikkojen luomista ja kilpailukykyä, suojella kuluttajien etuja, varmistaa, että kaikkien käyttäjien saatavilla on laaja palveluvalikoima ja useita palveluntarjoajia, sekä edistää innovaatiota, kilpailukykyisiä hintoja ja laadukkaita palveluja.

Markkinoiden vapauttamista vuonna 1998 koskevaa sääntelyjärjestelmää on tarkasteltu markkinoiden ja teknologian kehityksen ja täytäntöönpanoprosessista saadun kokemuksen perusteella. Jäsenvaltioiden vakiintuneet operaattorit hallitsevat edelleen monia EU:n televiestintämarkkinoiden aloja operaattorien ja palveluntarjoajien määrän kasvusta huolimatta. Uudelleentarkastelun yhteydessä nykyisiä säännöksiä voidaan arvioida uudelleen, jotta varmistetaan, että niillä edistetään jatkossakin kilpailun kehittymistä ja parannetaan kuluttajien valinnanvapautta sekä turvataan yleisen edun mukaiset tavoitteet. Uusi sääntelyjärjestelmä, joka tulisi voimaan 1. tammikuuta 2002, muodostuisi viidestä uudesta direktiivistä ⁽⁴⁶⁾, mukaan luettuna erityisesti yleishyödyllisiä palveluja käsittelevä direktiivi (yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisen viestinnän verkkojen ja palvelujen alalla annettu direktiivi).

⁽⁴⁵⁾ Ks. 28–30 kohta.

⁽⁴⁶⁾ Ks. <http://www.ispo.cec.be/infosoc/telecompolicy/review99/Welcome.html>

Yleispalveluvaihtoiteet, joita yhteisö on pyytänyt jäsenvaltioita asettamaan operaattoreille, varmistavat, että tarjolla on laaja valikoima peruspalveluja. Yleispalvelujen nykyinen sääntelyjärjestelmä edellyttää, että kaikkien käyttäjien saatavilla on kohtuulliseen hintaan ja maantieteellisestä sijainnista riippumatta vähimmäismäärä tietyn laatuista palveluja. Lainsäädännössä säädetään yksityiskohtaisesti kyseisistä palveluista, operaattorien nimeämisestä tarvittaessa hoitamaan erityisvelvoitteita ja siitä, kuinka markkinatoimijat rahoittavat palveluvaihtoiteista mahdollisesti aiheutuvat nettokustannukset. Tämä yleispalveluja koskeva lähestymistapa säilyy ehdotetussa uudessa direktiivissä.

Jäsenvaltioilta saatujen tietojen mukaan yleispalveluvaihteiden säilyttäminen yhdessä markkinoiden avautumisen kanssa on rohkaissut operaattoreita omaksumaan dynaamisen näkemyksen yleispalveluista. Vaikka lainsäädännössä säädetään taattavan palvelutarjonnan vähimmäismäärästä, kilpailun ansiosta yritykset tarjoavat uusia tariffiyhdistelmiä ja sopimusehtoja, jotka parantavat edelleen palveluja, joita kuluttajat voivat odottaa vakiopalveluina yhteisön alueella. Tästä on jo osoituksena matkaviestinpalvelujen tarjonta, jota yleispalveluvaihte ei koske, mutta jossa huomattava kilpailu on nopeasti tuottanut palveluinnovaatioita, kuten laajalti levinnyt vaihtoehto maksaa puhelut ennakolta. Viimeisimmät tutkimustiedot ⁽⁴⁷⁾ osoittavat, että huomattava osa yksityisistä käyttäjistä valitsee ainoastaan matkaviestinpalvelun (kiinteän yhteyden sijaan) ja että alempien tuloluokkien kotitaloudet hankkivat yhtä todennäköisesti tai jopa todennäköisemmin kuin ylempien tuloluokkien kotitaloudet matkapuhelimen ainoaksi puhelimekseen.

Postipalvelut

Nykyinen sääntelyjärjestelmä ⁽⁴⁸⁾ on avannut noin 3 prosenttia EU:n postipalvelujen markkinoista (ts. postilähetyst, jotka painavat yli 350 g tai joiden hinta on yli viisinkertainen perustariffiin verrattuna). Seitsemässä jäsenvaltiossa (Tanska, Saksa, Suomi, Italia, Alankomaat, Ruotsi, Espanja) markkinoita on avattu enemmän kuin mitä postidirektiivissä edellytetään.

Euroopan komissio antoi 30. toukokuuta 2000 uuden ehdotuksen direktiiviksi, jossa ehdotetaan, että postipalvelumarkkinoita avattaisiin edelleen keskimäärin 20 prosenttia vuonna 2003 (ts. pikälähetysten ja rajatylittävien lähetysten markkinat avataan täydellisesti, painoraja alennetaan 50 grammaan ja hintaraja pienenee 2,5-kertaiseksi perustariffista muiden lähetysten osalta). Direktiivissä laajennetaan myös kuluttajien oikeuksia valitusten käsittelymekanismin osalta siten, että järjestelmän piiriin kuuluisivat kaikki postipalveluja tarjoavat eivätkä ainoastaan julkiset palvelulaitokset.

Nykyisen direktiivin määritelmän mukaan yleispalveluun sisältyy tietyn laatuisten postipalvelujen pysyvä tarjonta kaikille käyttäjille kohtuullisin hinnoin jäsenvaltioiden koko alueella. Lisäksi yleispalvelujen tarjoajien on taattava yleispalvelu jokaisena työpäivänä (vähintään viitenä päivänä viikossa), mihin sisältyy enintään kahden kilogramman painoisten postilähetysten ja enintään 10 kilogramman painoisten postipaketien keräily ja jakelu sekä kirjattuja ja vakuutettuja lähetyksiä koskevat palvelut. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että niiden alueen sisällä toimitetaan muista jäsenvaltioista tulevat enintään 20 kilogramman painoiset postipaketit ja jäsenvaltiot voivat nostaa yleispalvelua koskevaa postipaketien painorajaa enintään 20 kilogrammaan. Postidirektiivissä määritellään myös nopeimpaan jakeluluokkaan kuuluvan ulkomaanpostin laatustandardit. Kansallinen sääntelyviranomainen, joka on riippumaton postipalvelujen tarjoajista, valvoo direktiivin mukaisten velvoitteiden noudattamista.

Jäsenvaltiot voivat ottaa yleispalveluihin kuulumattomia, muita kuin varattuja palveluja varten käyttöön yleisvaltuutuksia siinä laajuudessa kuin ne ovat tarpeen olennaisten vaatimusten noudattamisen takaamiseksi. Yleispalveluihin kuuluvia, muita kuin varattuja palveluja varten voidaan ottaa käyttöön yksittäisiä toimilupia siinä laajuudessa kuin ne ovat tarpeen olennaisten vaatimusten noudattamisen takaamiseksi ja yleispalvelun varmistamiseksi. Jäsenvaltiot voivat myöntää toimilupia myös vaihtoehtoisille palveluntarjoajille palvelun takaamiseksi tietyillä maantieteellisillä alueilla. Lisäksi voidaan perustaa korvausrahasto yleispalvelun takaamiseksi, jos yleispalveluvaihteista aiheutuu palveluntarjoajille kohtuuton taloudellinen rasite.

Tähänastisten kokemusten mukaan yleispalveluja tarjotaan koko unionin alueella, myös niissä seitsemässä jäsenvaltiossa, joissa markkinoiden avautuminen on joiltain osin pidemmällä kuin postidirektiivissä edellytetään. Postialan toimijat, yleispalvelujen tarjoajat mukaan luettuina, ovat tehokkaampia ja palvelut ovat parantuneet muutaman vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna (esim. palveluvalikoima, kotimaisen ja ulkomaanpostin palvelujen laatu). Hyvä esimerkki tästä on nopeimpaan jakeluluokkaan kuuluvan ulkomaanpostin jakelun laatu, joka on parantunut 84 prosentista D+3 vuonna 1997 91 prosenttiin D+3 vuonna 1999.

Postiala kehittyy todennäköisesti nopeasti seuraavien vuosien aikana, koska sähköpostin yleistymisen voi korvata osan tavanomaisesta postista ja postinkäsittelyn automatisointi mahdollistaa suuremmat käsittelynopeudet ja tarpeen kehittää uusia tai parannettuja palveluja (sähköinen kaupankäynti edellyttää tehokkaita logistisia verkkoja tavaroiden ja palvelujen toimittamiseksi unionin alueella). Yleispalvelun kehittyminen antaa kaikille käyttäjille mahdollisuuden käyttää kyseisiä palveluja.

⁽⁴⁷⁾ Komission tutkimukset, "Tutkimus televiestintäpalvelutilanteesta EU:n eri alueilla", huhtikuu 2000, tutkimuksen suoritti EOS Gallup.

⁽⁴⁸⁾ Direktiivi 97/67/EY (EYVL L 15, 21.1.1998, s. 14).

Liikenne

1. Markkinoiden vapauttaminen

Liikennemarkkinoiden avaamisesta yhteisönlaajuiselle kilpailulle aiheutuvat haasteet on otettu huomioon perustamissopimuksessa, jonka 70 artiklassa luodaan yhteinen liikennepolitiikka. Näin jäsenvaltiot tunnustavat, että liikenteen sisämarkkinoiden luominen, markkinoiden vapauttaminen ja julkisen palvelun tavoitteiden saavuttaminen ovat keskeisiä tekijöitä yhtenäistetyssä lähestymistavassa. Yhteisö on siten omaksunut asteittaisen lähestymistavan liikennemarkkinoiden vapauttamiseen varmistaakseen turvallisuussuunnitelmien täyttämisen ja taatakseen tärkeät julkisen palvelun tavoitteet. Markkinoiden avaamisessa EU:n laajuiselle kilpailulle on edistytty huomattavasti.

Lentoliikenne

Markkinoiden asteittainen avaaminen alkoi vuonna 1987, ja se saatiin päätökseen vuonna 1993 voimaan tulleella kolmannella lentoliikenteen vapauttamista koskevalla lainsäädäntökokonaisuudella⁽⁴⁹⁾. Kyseiset säädökset vapauttivat täysin yhteisön sisäisen liikenteen 1. huhtikuuta 1997 mennessä, jolloin lentoyhtiöille myönnettiin kabotaasioikeudet jäsenvaltioissa, joka ei ole toimiluvan myöntänyt jäsenvaltio.

Lentoasemien maahuolinta on vapautettu yhteisön lainsäädännöllä vuonna 1996⁽⁵⁰⁾, ja 1. tammikuuta 1998 lähtien lentoyhtiöt ovat voineet harjoittaa omahuolintaa lentoasemilla, joiden vuosittainen liikennemäärä on vähintään miljoona matkustajaa. Kolmannen osapuolen suorittama huolinta vapautettiin 1. tammikuuta 1999 (säännöstä sovelletaan lentoasemilla, joiden vuosittainen matkustajamäärä on vähintään kolme miljoonaa ja 1. tammikuuta 2001 kyseisen matkustajamäärän on oltava kaksi miljoonaa).

Meriliikenne

Jäsenvaltioiden välinen kansainvälinen meriliikenne on vapautettu. Yhteisön lainsäädännössä⁽⁵¹⁾ meriliikenteen kabotaasi vapautettiin 1. tammikuuta 1993 alkaen. Väliaikaiset poikkeukset myönnettiin Ranskalle, Italialle, Espanjalle, Portugalille ja Kreikalle. Näissä jäsenvaltioissa vapautettiin viimeiseksi saaria koskeva kabotaasiliikenne, joka on ollut avoin kilpailulle 1. tammikuuta 1999 alkaen. Tästä on poikkeuksena kaksi liikennealaa Kreikassa, jossa väliaikainen lisäpoikkeus on voimassa 1. tammikuuta 2004 saakka. Satamatoimintaa koskevassa yhteisön lainsäädännössä aiotaan paneutua markkinoille pääsyyn ja rahoitukseen liittyviin ongelmiin.

Tieliikenne

Yhteisön sisäinen kilpailu otettiin ensimmäisen kerran käyttöön vuonna 1969 kansainvälisiä kuljetuksia koskevan kiintiöjärjestelmän kautta. Vuonna 1992 tämä järjestelmä korvattiin yhteisön valtuutuksella⁽⁵²⁾ myöntää pääsy EU:n markkinoille puolueettomien laatuiperusteiden perusteella määrää koskevat rajoitukset poistettiin kabotaasipalveluilta 1. heinäkuuta 1998 mennessä⁽⁵³⁾.

Kansainväliset henkilöliikenteen markkinat vapautettiin 1. kesäkuuta 1992⁽⁵⁴⁾. Kyseisessä asetuksessa säädetään markkinoillepääsyn edellytyksistä kaikille maanteiden henkilöliikennepalvelujen tyypeille (satunnainen tai säännöllinen liikenne, edestakaisliikenne ja säännöllinen erityisliikenne). Kabotaasioikeudet, jotka eivät koske kansallista säännöllistä liikennettä, otettiin käyttöön kahdella asetuksella⁽⁵⁵⁾, ja niiden perusteella markkinoille pääsy on ollut vapaata 1. tammikuuta 1996 lähtien.

Yhdistettyjen kuljetusten (kapea määritelmä, tarkoituksena välttää tiekuljetusten tuleminen yhdistetyn kuljetuksen merkittävimmäksi osuudeksi) markkinat ovat olleet täysin vapaat 1. heinäkuuta 1993⁽⁵⁶⁾ alkaen.

⁽⁴⁹⁾ Neuvoston asetus (ETY) N:o 2407/92, annettu 23 päivänä heinäkuuta 1992, yhteisön lentoliikenteen harjoittajien toimiluvista, neuvoston asetus (ETY) N:o 2408/92, annettu 23 päivänä heinäkuuta 1992, yhteisön lentoliikenteen harjoittajien pääsystä yhteisön sisäisen lentoliikenteen reiteille, neuvoston asetus (ETY) N:o 2409/92, annettu 23 päivänä heinäkuuta 1992, lentoliikenteen kuljetus- ja rahtimaksuista.

⁽⁵⁰⁾ Neuvoston direktiivi 96/67/EY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1996, pääsystä maahuolinnan markkinoille yhteisön lentoasemilla (EYVL L 272, 25.10.1996, s. 36).

⁽⁵¹⁾ Neuvoston asetus (ETY) N:o 3577/92, annettu 7 päivänä joulukuuta 1992, palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen soveltamisesta meriliikenteeseen jäsenvaltioissa (meriliikenteen kabotaasi).

⁽⁵²⁾ Neuvoston asetus (ETY) N:o 881/92 maanteiden kansainvälisen tavaraliikenteen markkinoillepääsyn määrällisten rajoitusten poistamisesta (EYVL L 95, 9.4.1992, s. 1).

⁽⁵³⁾ Neuvoston asetus (ETY) N:o 4059/89 (EYVL L 390, 30.12.1989, s. 3), neuvoston asetus (ETY) N:o 3118/93 (EYVL L 279, 12.11.1993, s. 1).

⁽⁵⁴⁾ Neuvoston asetus (ETY) N:o 684/92, annettu 16 päivänä maaliskuuta 1992, yhteisistä säännöistä harjoitettaessa kansainvälistä henkilöliikennettä linja-autoilla (EYVL L 74, 20.3.1992, s. 1).

⁽⁵⁵⁾ Neuvoston asetus (ETY) N:o 2454/92, annettu 23 päivänä heinäkuuta 1992, edellytyksistä, joilla muut kuin jäsenvaltiosta olevat liikenteenharjoittajat voivat harjoittaa kansallista maanteiden henkilöliikennettä jäsenvaltioissa (EYVL L 251, 29.8.1992, s. 1), joka on korvattu neuvoston asetuksella (ETY) N:o 12/98, annettu 11 päivänä joulukuuta 1997, edellytyksistä, joilla muut kuin jäsenvaltiosta olevat liikenteenharjoittajat voivat harjoittaa kansallista maanteiden henkilöliikennettä jäsenvaltioissa (EYVL L 4, 8.1.1998, s. 10).

⁽⁵⁶⁾ Neuvoston direktiivi 92/106/ETY, annettu 7 päivänä joulukuuta 1992, tietyntyyppisten jäsenvaltioiden välisiä tavaroiden yhdistettyjä kuljetuksia koskevista yhteisistä säännöistä (EYVL L 368, 17.12.1992, s. 38).

Sisävesiliikenne

Jäsenvaltioissa on perinteisesti ollut käytössä "vuororahtausjärjestelmiä". Yhteisön lainsäädännössä⁽⁵⁷⁾ vaaditaan nyt jäsenvaltioita poistamaan tällaiset järjestelmät 1. tammikuuta 2000 alkaen, josta lähtien kansallista ja kansainvälistä sisävesiliikennettä koskevat sopimukset voidaan tehdä vapaasti eikä hintoja vahvisteta etukäteen.

Rautatieliikenne

On käynyt selväksi, että yhteisön nykyinen markkinoille pääsyä ja rautatieyhtiöiden organisaatio- ja rahoitusrakennetta sekä toimilupia ja raidekapasiteetin jakamista koskeva lainsäädäntö on liian epämääräistä ollakseen tehokasta. Komissio on siksi laatinut useita ehdotuksia⁽⁵⁸⁾ vahvistaakseen näitä seikkoja. Ehdotusten mukaan toimilupasääntöjä sovellettaisiin kaikkiin yhteisön rautatieyhtiöihin. Lisäksi vahvistettaisiin selkeät ja kattavat säännöt ja menettelyt käyttömaksuille ja kapasiteetin jakamiselle. Merkittävin seikka on se, että ehdotuksissa avataan pääsy yhteisön rautateiden pääverkkoon tavarakuljetusten osalta. Komissio antoi ehdotukset heinäkuussa 1998, ja ne annetaan neuvostolle vuoden 2001 alussa.

2. Julkisen palvelun yleiset periaatteet

Kaikissa tapauksissa, jotka koskevat markkinoiden vapauttamista yhteisön lainsäädännön mukaan, suojeltiin monia yleishyödyllisiä liikennepalveluja. Lainsäädännössä säädettiin keinoista, joilla varmistetaan vähimmäislaatuvaatimukset. Lento- ja meriliikenteessä käytävä kova kilpailu ei ole vaarantanut käyttäjien tarpeita vastaavien julkisten palvelujen tarjontaa, sillä jäsenvaltiot ovat ottaneet käyttöön asianmukaiset suojaustoimenpiteet.

On selvää, että tämän prosessin olennainen tekijä on ollut eri toimenpiteiden politiikkojen toteuttaminen, joilla varmistetaan, että julkisen palvelun olennaiset standardit säilyvät ja että niitä parannetaan markkinoiden avautuessa asteittain. Erityisesti on otettava huomioon seuraavat seikat:

- Palvelun takaaminen kannattamattomilla reiteillä. Markkinoita vapautettaessa on usein tärkeää varmistaa, että palvelu jatkuu kannattamattomilla reiteillä. Tämä voidaan tehdä kahdella tavalla: joko myöntämällä suoraa tukea kaikille reiteillä liikennöiville syrjimättömällä tavalla tai myöntämällä erityisoikeuksia palvelun tuottamiseksi, mihin saattaa liittyä myös korvauksia.

Esimerkkeinä tällaisista palveluista voidaan mainita liikenne lentoasemille tai saaristosatamiin tai syrjäisille alueille. Nämä järjestelyt varmistavat sekä alueen asukkaiden että yritysten elintärkeän liikkuvuuden ja tarpeellisten tavaroiden toimittamisen.

Monissa tapauksissa nämä järjestelyt on hyväksyttävä valtioneuvostojen mukaan. Komissio on johdonmukaisesti hyväksynyt kyseiset järjestelyt, jos ne on suunniteltu tavalla, joka vähiten vääristää kauppaa ja kilpailua, ja jos ne ovat kohtuullisen tarpeellisia kyseisessä tapauksessa. Esimerkiksi erityisoikeudet ovat periaatteessa perustamissopimuksen mukaisia, jos ne myönnetään syrjimättömän tarjouskilpailun perusteella.

- Vähimmäispalvelujen standardin takaaminen kaikilla reiteillä. Avattaessa markkinoita kilpailulle liikennealalla on usein tarpeen varmistaa, että palvelustandardit eivät alene, sillä yhtiöt voivat heikentää laatua ja liikennöinnin säännöllisyyttä kustannusten säästämiseksi. Tämä voi olla vastoin julkisen palvelun tavoitteita. Tämän varalta jäsenvaltiot voivat yleensä turvautua toimilupaa myöntäessään vähimmäisedellytyksiin, joita sovelletaan kaikkiin mahdollisiin markkinoille tulijoihin ketään syrjimättä. Kulku meritse saarien ja mannermaan välillä taataan usein asettamalla vähimmäisvaatimukset, jotka koskevat liikennöinnin säännöllisyyttä, alusten kapasiteettia ja palvelujen hinnoittelua sekä matkustajien että tavaroiden osalta. On mahdollista, että tällöin on myönnettävä suoraa tukea tällaisten olosuhteiden aiheuttamien lisäkustannusten tasottamiseksi. Tuella voitaisiin esimerkiksi alentaa matkustaja- tai tavarakohtaista hintaa. Tukea on myönnettävä kaikille samaa reittiä liikennöiville liikenteenharjoittajille syrjimättömällä tavalla.

Näitä periaatteita sovelletaan käytännössä esimerkiksi lento- ja maaliikenteessä.

⁽⁵⁷⁾ Neuvoston direktiivi 96/75/ETY, annettu 19 päivänä marraskuuta 1996 (EYVL L 304, 27.11.1996, s. 12).

⁽⁵⁸⁾ KOM(98) 480 lopullinen, komissio antanut 22 päivänä heinäkuuta 1998 (EYVL C 321, 20.10.1998, s. 6) ja muutettu ehdotus KOM(1999) 616 lopullinen, komissio antanut 25 päivänä marraskuuta 1999; ehdotus: neuvoston direktiivi yhteisön rautateiden kehittämisestä annetun direktiivin 91/440/ETY muuttamisesta; ehdotus: neuvoston direktiivi rautatieyritysten toimiluvista annetun direktiivin 95/18/EY muuttamisesta; ehdotus: neuvoston direktiivi rautatieinfrastruktuurin kapasiteetin käyttöoikeuden myöntämisestä ja rautatieinfrastruktuurin käyttömaksujen perimisestä sekä turvallisuustodistusten antamisesta.

3. Esimerkkejä kuljetusalalta

Lentoliikenne

Ilmailuala on erinomainen esimerkki siitä, kuinka markkinoiden täydellinen vapauttaminen ja julkisen palvelun velvoitteiden säilyttäminen voisivat sopia yhteen. Markkinoiden vapauttamiseen liittyi jäsenvaltioiden oikeus asettaa julkisen palvelun velvoite silloin, kun reitti on tärkeä sen alueen taloudellisen kehityksen kannalta, jolla lentoasema sijaitsee. Velvoite voi koskea reittejä, joilla lentoasema sijaitsee syrjäisellä tai kehitysalueella, tai vähän liikennöityjä reittejä alueellisille lentoasemille. Julkisen palvelun velvoitteen nojalla asetetut standardit voivat koskea hintaa, tarjottuja matkustajapaikkoja, liikennöintitiheyttä jne., jos samantasoista palvelua ei tarjottaisi lentoyhtiöiden ajatellessa ainoastaan kaupallisia etujaan. Komissio valvoo reitin valintaa ja asetettuja standardeja.

Kun reitille on asetettu julkisen palvelun velvoite, mikä tahansa lentoyhtiö voi liikennöidä tätä reittiä edellyttäen, että se noudattaa julkisen palvelun velvoitetta. Jos yksikään lentoyhtiö ei halua liikennöidä reittiä, koska se ei ole taloudellisesti kannattavaa, jäsenvaltio voi rajoittaa reitin liikennöinnin yhteen lentoyhtiöön korkeintaan kolmen vuoden ajaksi. Tässä tapauksessa oikeus tarjota kyseisiä palveluja myönnetään yhteisön tasolla järjestetyn tarjouskilpailun kautta.

Julkisen palvelun velvoitteen lisäksi jäsenvaltiot voivat myöntää myös sosiaalisuonesta tukea. Espanja, Portugali ja Ranska ovat tukeneet näin kannattamattomia reittejä. Tukeen voi liittyä myös julkisen palvelun velvoite palvelutason takaamiseksi kyseisellä reitillä. Tuki on luonteeltaan sosiaalista, jos se kattaa ainoastaan tietyt matkustajatyypit, kuten lapset tai vammaiset. Heikoimmin kehittyneillä alueilla, kuten saaristossa, tuki voi kattaa koko alueen väestön.

Näistä kahdesta järjestelmästä, joilla ylläpidetään palvelujen vähimmäisstandardeja ei-kaupallisilla reiteillä, saadut tähänastiset kokemukset ovat olleet hyvin myönteiset lentoliikenteen osalta.

Maaliikenne

Kilpailun perustason yhtenäistäminen ja avoimuuden vähimmäisvaatimukset ovat palvelusopimuksia myönnettäessä tarpeellisia korkean laatutason säilyttämiseksi. Komissio on antanut henkilöliikenteeseen liittyvistä julkisista palveluista asetussuunnituksen⁽⁵⁹⁾, jonka tarkoituksena on varmistaa, että julkisen liikenteen harjoittajat kilpailevat keskenään tarjotakseen matkustajille parempia palveluja, pitääkseen kustannukset hallinnassa ja varmistaakseen parhaimman turvallisuustason. Asetuksessa asetetaan erityinen velvoite liikenneviranomaisille riittävien palvelujen edistämiseksi, jotta voidaan turvata palvelujen laatu ja integraatio sekä työntekijöiden edut. Tehokkaalla julkisella liikenteellä katsotaan olevan tärkeä asema ruuhkien ja ympäristöongelmien vähentämisessä.

Energia

Sähkődirektiivissä⁽⁶⁰⁾ vaaditaan jäsenvaltioita avaamaan vähintään 30 prosenttia kotimaisesta kysynnästä EU:n laajuiselle kilpailulle vuonna 2000 ja kaasudirektiivissä⁽⁶¹⁾ vaaditaan avaamaan vähintään 20 prosenttia markkinoista. Yhteisö on omaksunut asteittaisen lähestymistavan avoimien ja kilpailujen sisämarkkinoiden luomiseksi kaasu- ja sähköalalla. Ensimmäiset näiden alojen vapauttamista koskevat direktiivit oli pantava täytäntöön helmikuuhun 1999⁽⁶²⁾⁽⁶³⁾ (sähkömarkkinat) ja elokuuhun 2000⁽⁶⁴⁾ (kaasumarkkinat) mennessä. Tämä lähestymistapa otettiin käyttöön, jotta teollisuudella oli aikaa sopeutua muutokseen ja jotta voitiin ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin alan yleishyödyllisten palvelujen ylläpitämiseksi ja lisäämiseksi.

Vaikka nämä kaksi direktiiviä heijastavat kyseisten alojen eroja, niiden lähestymistapa on samanlainen: kysynnän portaattaisen vapauttamisen vähimmäistaso⁽⁶⁵⁾, kolmansien osapuolten syrjimätön pääsy verkkoihin ja olennaisiin laitoksiin, kuten kaasuväestöihin, siirto- ja jakelutoimintojen eriyttäminen ja syrjinnän estävä tehokas sääntely.

⁽⁵⁹⁾ KOM(7) 2000, 26. heinäkuuta 2000, s. 9.

⁽⁶⁰⁾ Direktiivi 96/92/EY sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä.

⁽⁶¹⁾ Direktiivi 98/30/EY maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä.

⁽⁶²⁾ Belgialla ja Irlannilla oli yksi lisävuosi, Kreikalla kaksi.

⁽⁶³⁾ Direktiivi 96/92/EY sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä.

⁽⁶⁴⁾ Direktiivi 98/30/EY maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä.

⁽⁶⁵⁾ Jäsenvaltioiden oli avattava 28 prosenttia sähkömarkkinoiden kysynnästä vuonna 1999. Tämä osuus nousee 35 prosenttiin vuonna 2003. Kaasumarkkinoiden osalta vastaavat luvut olivat vähintään 20 prosenttia vuonna 2000 ja 28 prosenttia vuonna 2003.

Markkinoiden vapauttaminen on edennyt huomattavasti nopeammin yhteisössä kuin direktiiveissä vaaditaan tai on odotettu. Noin 65 prosenttia sähkön kysynnästä ja 80 prosenttia kaasun kokonaiskysynnästä on jo avoinna EU:n laajuiselle kilpailulle, ja useimmissa jäsenvaltioissa on päätetty vapauttaa markkinat täydellisesti lähivuosina⁽⁶⁶⁾. Vaikka jäsenvaltioille annettiin vaihtoehtoja direktiivien täytäntöönpanemiseksi, lähes kaikki jäsenvaltiot ovat valinneet esimerkiksi kolmansien osapuolten markkinoillepääsyn lajeista ja toimintojen eriyttämistavoista sekä kaasun että sähkön osalta sellaisen lähestymistavan, jonka katsotaan todennäköisimmin kehittävän tehokasta kilpailua.

Julkisen palvelun kysymykset ovat olennaisia näiden markkinoiden vapauttamisessa. Monessa suhteessa sähkön (tai kaasun) tarjoaminen kohtuulliseen hintaan kaikille EU:n alueen asiakkaille on yksi tärkeimmistä julkisista palveluista. Molemmissa direktiiveissä säädetään monista säännöksistä ja suojatoimenpiteistä, joilla varmistetaan, että saavutetaan sellaiset tärkeät julkisen palvelun tavoitteet, kuten toimitusvarmuuden takaaminen, liittyminen sähköverkkoon kohtuulliseen hintaan ja heikommassa asemassa olevien kansalaisten suojeleminen sähkönsaannin katkaisulta. Vapautetuilla markkinoilla nämä tavoitteet saavutetaan asettamalla tiukat toimilupaehdot markkinatoimijoille.

Mahdollisimman korkeiden standardien ylläpitäminen näillä energia-aloilla on siten ollut ja on edelleen olennainen edellytys markkinoiden vapauttamiselle. Tästä syystä sekä kaasun että sähködirektiivissä säädetään jäsenvaltioiden mahdollisuudesta ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että yleishyödyllisiä palveluja ylläpidetään ja että palvelustandardeja ylläpidetään ja parannetaan.

Yleishyödyllisten palvelujen tarjoaminen varmistetaan Euroopassa entistä useammin seuraavin keinoin:

— Verkon turvallisuus ja varmuus

Siirto- ja jakeluverkot ovat edelleen⁽⁶⁷⁾ monopoliasemassa. Sikäli tilanne ei ole muuttunut merkittävästi markkinoiden avauduttua. Jäsenvaltiot voivat vapaasti antaa tämän tehtävän hoidettavaksi julkisyrittäjälle⁽⁶⁸⁾ tai yksityiselle yhtiölle. Molemmissa tapauksissa jäsenvaltiot antavat standardien tarkastelun ja valvonnan yleensä riippumattoman sääntelyelimen tai hallituksen tehtäväksi. Verkkojen turvallisuus ja varmuus ovat edelleen korkealla tasolla, eikä markkinoiden avaaminen ole vaikuttanut niihin.

— Toimitusvarmuus

Direktiivien nojalla jäsenvaltiot voivat edelleen vapaasti ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin turvataksaan sähkön ja kaasun toimitukset. Toimenpiteiden on kuitenkin täytettävä halutut tavoitteet syrjimättömällä tavalla. Jäsenvaltiot voivat esimerkiksi määrittää sähköntuotannossa käytettävän uuden polttoaineen, jos yhteen polttoainelähteeseen nojaututaan liikaa, tai ne voivat varmistaa, että kaasua hankitaan riittävän monesta lähteestä.

— Oikeus liittyä verkkoon

Jäsenvaltiot katsovat, että oikeus liittyä verkkoon on tarpeen ainoastaan sähkön suhteen. Direktiivissä säädetään, että "jäsenvaltiot voivat asettaa jakeluyhtiöille velvollisuuden toimittaa sähköä tietyllä alueella oleville asiakkaille. Tällaisien toimitusten hintaa voidaan säännellä esimerkiksi kyseisten kuluttajien yhtäläisen kohtelun varmistamiseksi". Kun loppukäyttäjille tarkoitetut palvelut vapautetaan, jakeluverkon omistajia voi edelleen koskea velvollisuus tarjota verkkoon liittymistä. Kunkin jäsenvaltion asiana on sitten päättää, haluavatko ne asettaa sähköyhtiöiden toimiluvan edellytykseksi sen, että niiden on toimitettava sähköä kaikille tietyllä alueella oleville samantapaisille asiakkaille samaan hintaan.

— Erityiskuluttajansuoja

Koska sähkö- ja kaasupalvelut ovat olennaisia, tarvitaan erityismääräyksiä varmistamaan, että kyseisten palvelujen tarjontaa ei lopeteta yhteiskunnan heikko-osaisilta. Kun markkinat on täysin vapautettu, julkisen palvelun standardeja ylläpidetään toimilupiin liittyvillä vähimmäisedellytyksillä. Jos näitä edellytyksiä ei täytetä, sähkön tai kaasun toimittamiseen liittyvä toimilupa peruutetaan.

⁽⁶⁶⁾ Yhdistynyt kuningaskunta, Suomi, Ruotsi ja Saksa ovat jo avanneet sähkömarkkinat kokonaan. Belgia, Alankomaat, Tanska ja Espanja avaavat omat markkinansa keskipitkällä aikavälillä.

⁽⁶⁷⁾ Lukuun ottamatta joitain kaasuverkkojen päällekkäisyyksiä erityisesti Saksassa.

⁽⁶⁸⁾ Eräät maat, kuten Espanja, siirtävät parhaillaan siirtoverkkoa julkiseen omistukseen.

— Palvelustandardit

On yleisen edun mukaista varmistaa, että sähkön ja kaasun toimitukseen liittyvät palvelustandardit, kuten kuinka nopeasti liittymää koskeva pyyntö täytetään ja korjaukset tehdään, laskutuksen tarkkuus ja muiden asiakaspalvelujen laatu ovat mahdollisimman korkeat ja että niitä parannetaan jatkuvasti. On tärkeää, että näitä standardeja ylläpidetään ja parannetaan vapautetuilla markkinoilla. Kokemuksen mukaan standardit paranevat siellä, missä erityisesti kotimarkkinat on vapautettu, kahdesta syystä. Ensiksi sähkön myyntiä koskeva toimilupa myönnetään aina tietyin edellytyksin. Eräät näistä edellytyksistä koskevat palvelunlaadun vähimmäisstandardeja. Kansalliset sääntelyviranomaiset kohottavat ja laajentavat näitä standardeja vuosittain. Toiseksi, koska palvelustandardit ovat yksi tärkeä alue, jossa yritykset kilpailevat, kilpailu johtaa standardien paranemiseen ja täten standardit ylittävät sääntelyviranomaisten tai hallitusten määräämän vähimmäistason.

Lainsäädännöllä, jonka puitteissa sähkö- ja kaasualan vapautuminen etenee Euroopassa, on kaksiosainen tavoite: alentaa hintoja ja ylläpitää ja jopa lisätä yleishyödyllisiä palveluja. Kun asianmukaiset sääntelytoimenpiteet ovat käytössä, kyseisiä yleishyödyllisiä palveluja voidaan kokemuksen mukaan paitsi ylläpitää myös lisätä kilpailuilla markkinoilla. Vaikka direktiiveissä säädetään ⁽⁶⁹⁾ mahdollisuudesta poiketa niiden vaatimuksista, jos toista vähemmän rajoittavaa tapaa ei löydetä laillisten julkisen palvelun tavoitteiden saavuttamiseksi, yksikään jäsenvaltio ei ole katsonut sitä tarpeelliseksi.

Edellä mainittujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää säännöllistä seurantaa ja tarvittaessa sääntelyä. Vaikka monet näistä kysymyksistä kuuluvat toissijaisuusperiaatteen soveltamisalaan (esimerkiksi kukin jäsenvaltio määrää itse yhteyden katkaisua koskevan suojan tason), komission tavoitteena on varmistaa kaikenlaisten yleishyödyllisten palvelujen korkea taso kaikkialla yhteisössä.

Radio ja televisio

Yksityiset televisiopalvelut ovat kehittyneet ensi sijassa 1980-luvulta lähtien ja johtaneet nykyiseen yleisten ja yksityisten lähetysten järjestelmään. Sekä jäsenvaltiot että yhteisö ovat tunnustaneet tarpeen julkiseen yleisradiopalveluun ja yksityisiin kaupallisiin lähetysiin ja tukevat niitä. Radio- ja televisioalan markkinat on nykyisin vapautettu yhteisön tasolla.

Tiedotusvälineillä on keskeinen asema nykyaikaisen demokraattisen yhteiskunnan toiminnassa – erityisesti sosiaalisten arvojen kehittämisessä ja välittämisessä ja siksi ne ovat olleet alusta alkaen sääntelyn kohteena yleisen edun vuoksi. Sääntely on perustunut yhteisiin arvoihin, kuten sananvapauteen ja vastineoikeuteen, moniarvoisuuteen, tekijänoikeuteen, kulttuuriseen ja kielelliseen monimuotoisuuteen, alaikäisten ja ihmisarvon suojeluun ja kuluttajansuojaan.

Näiden arvojen kunnioittamisen sääntelystä vastaavat ensi sijassa jäsenvaltiot EY:n lainsäädännön mukaisesti. Jäsenvaltioiden julkisen palvelun yleisradiotoimintaa koskevassa pöytäkirjassa, joka liitettiin EY:n perustamissopimukseen Amsterdamin sopimuksella, tunnustetaan yleisradiotoiminnan asema ja tärkeys ja vahvistetaan, että jäsenvaltioilla on toimivalta määrittää ja järjestää julkisen palvelun tehtävä ja sen rahoitus, edellyttäen, että tämä ei vaikuta yhteisön sisäisen kaupan edellytyksiin ja kilpailuun yhteisen edun vastaisesti, ottaen kuitenkin huomioon julkisen palvelun tehtävän toteuttaminen.

Yhteisön tasolla televisio ilman rajoja -direktiivissä säädetään oikeudellisista puitteista, joiden avulla varmistetaan vapaus tarjota televisiolähetyspalveluja sisämarkkinoilla ottaen huomioon yleiset edut. Kaikki jäsenvaltiot eivät ole kuitenkaan saattaneet mainittua direktiiviä osaksi kansallista lainsäädäntöä. Lisäksi EY:n perustamissopimuksen kilpailusäännöissä komissiolle annetaan tehtäväksi estää kuluttajia haittaava kilpailun vastainen toiminta, kuten erityisesti määräävän aseman väärinkäyttö ja sulautumien valvonnan perusteella oligopolististen tai monopolististen markkinarakenteiden syntyminen.

Jäsenvaltioiden on päätettävä EY:n lainsäädännön mukaisesti, haluavatko ne luoda yleisradiolähetysjärjestelmän, määrittellä sen tarkan tehtävän ja päättää sen rahoituksen yksityiskohtaisista säännöistä. Rahoituksen perusteella yleisradiotoiminnan harjoittajiin saatetaan soveltaa EY:n perustamissopimuksen valtiontukisääntöjä. Komission on erityisesti varmistettava, että näiden toiminnanharjoittajien julkinen rahoitus on oikeassa suhteessa jäsenvaltion määrittelemään julkisen palvelun tehtävään, toisin sanoen, että valtion myöntämä korvaus ei ole suurempi kuin yleisradiotoiminnan harjoittajalle määrätystä tehtävästä aiheutuvat ylimääräiset nettokustannukset.

⁽⁶⁹⁾ Molempien direktiivien 3 artiklan 2 kohta.

Yksityiset kaupalliset tv- ja radioyhtiöt ovat tehneet komissiolle useita kanteluja jäsenvaltioiden yleisradiotoiminnan harjoittajille myöntämästä rahoituksesta, erityisesti yleisradioyhtiöiden toimimisesta mainosmarkkinoilla ⁽⁷⁰⁾. On syytä huomata, että kanteluissa esitellyt ongelmat koskevat yleensä sellaisten rahoitusjärjestelmien toteuttamista, joihin sisältyy mainostuloja ja julkista rahoitusta. Rahoitusjärjestelmän valinta kuuluu jäsenvaltion toimivaltaan, eikä periaatteessa ole syytä vastustaa kaksoisrahoitusjärjestelmän (julkisten varojen ja mainostulojen yhdistelmä) valintaa yksirahoitusjärjestelmän sijaan (ainoastaan julkiset varat), jos järjestelmä ei vaikuta kyseisten markkinoiden kilpailuun (esim. mainonta ja ohjelmien hankinta ja/tai myynti) yhteisön edun vastaisella tavalla. Komissio aikoo saattaa vireillä olevia kanteluja koskevan analyysinsä loppuun lähikuukausina tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa.

Komission näkemyksen mukaan digitaalinen vallankumous ei aseta kyseenalaiseksi sitä, että audiovisuaalipolitiikassa on määriteltävä siihen kuuluvat yleiset edut ja tarvittaessa suojeltava niitä sääntelyn avulla. Teknisen kehityksen johdosta on kuitenkin jatkuvasti arvioitava käytettäviä keinoja, jotta ne ovat varmasti koko ajan oikeassa suhteessa tavoitteisiin.

Käytetty tekninen väline (ryhmälähetykset tai kaksipisteyhteydet) on selvästikin edelleen keskeinen tekijä arvioitaessa sääntelytoimien tarpeellisuutta ja suhteellisuutta. Eräiden uusien palvelutyyppeiden kohdalla on ehkä kuitenkin otettava huomioon muitakin tekijöitä (esim. salauksella suojatut tai salaamattomat lähetykset).

⁽⁷⁰⁾ Ks. komission XXIX kilpailupolitiikkaa koskeva kertomus (1999), s. 89.

LIITE II

MÄÄRITELMÄT

Yleishyödylliset palvelut

Tällä tarkoitetaan joko voittoa tavoittelevia tai voittoa tavoittelemattomia palveluja, joita julkiset viranomaiset pitävät yleishyödyllisinä ja joille sen vuoksi asetetaan erityisiä julkisen palvelun velvoitteita.

Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvät palvelut

Nämä perustamissopimuksen 86 artiklassa tarkoitetut palvelut ovat voittoa tuottavia palveluja, joilla on yleishyödyllisiä tehtäviä ja joille jäsenvaltiot ovat sen vuoksi asettaneet erityisiä julkisen palvelun velvoitteita. Näihin kuuluvat etenkin kuljetusverkot sekä energia- ja viestintäpalvelut.

Julkinen palvelu

Tällä ilmaisulla voidaan tarkoittaa yhtäältä palvelun tuottavaa toimielintä ja toisaalta tälle uskottua julkisen palvelun tehtävää. Julkinen viranomainen asettaa erityiset julkisen palvelun velvoitteet palvelun tuottavalle toimielimelle edistääkseen yleishyödyllisen tehtävän täyttämistä tai tehdäkseen sen mahdolliseksi, esimerkiksi maa-, lento- tai rautatieliikenteen tai energia-alalla. Näitä tehtäviä voidaan harjoittaa kansallisella tai aluetasolla. Usein sekoitetaan toisiinsa julkinen palvelu ja julkinen sektori (mukaan lukien julkishallinto), toisin sanoen tehtävä ja asema, vastaanottaja ja omistaja.

Yleispalvelu

Yleispalvelu, erityisesti yleispalveluvelvoitteiden määritelmä, on olennainen osa palvelualojen (kuten televiestintä) markkinoiden vapauttamista Euroopan unionissa. Yleispalvelun määritelmä ja palvelun takaaminen varmistavat, että palvelun jatkuva saatavuus ja laatu säilyvät kaikkien käyttäjien ja kuluttajien osalta silloin, kun siirrytään monopolitilanteesta avoimille markkinoille, joilla on kilpailua. Avoimilla ja kilpailuun perustuvilla telemarkkinoilla yleispalvelu määritellään tietyn laatuisten palvelujen vähimmäismääräksi, joka on kohtuulliseen hintaan kaikkien käyttäjien ja kuluttajien saatavilla ottaen huomioon erityiset kansalliset edellytykset.

Keskittymiä käsittelevän neuvoa-antavan komitean 66. kokouksessaan 25. elokuuta 1999 antama lausunto asiaan IV/M.1532 – BP Amoco/Atlantic Richfield – liittyvästä alustavasta päätösluonnoksesta

(2001/C 17/05)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

1. Neuvoa-antava komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että ilmoitettu toimenpide muodostaa sulautuma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun keskittymän ja että sillä on asetuksen 1 artiklan 2 kohdan mukainen yhteisönlaajuinen ulottuvuus.
 2. Neuvoa-antava komitea on komission kanssa samaa mieltä merkityksellisten tuotemarkkinoiden ja merkityksellisten maantieteellisten markkinoiden määritelmistä.
 3. a) Neuvoa-antava komitea ei ole komission kanssa samaa mieltä päätösluonnoksessa esitetystä näkemyksestä, jonka mukaan keskittymä saattaisi johtaa määräävän aseman syntymiseen, minkä seurauksena tehokas kilpailu pohjoisen Pohjanmeren alueen kaasuputkilinjojen markkinoilla olennaisesti estyisi.
b) Neuvoa-antavan komitean enemmistö on komission kanssa samaa mieltä siitä, että keskittymä luo määräävän aseman, jonka seurauksena tehokas kilpailu eteläisen Pohjanmeren alueen kaasuputkilinjojen markkinoilla olennaisesti estyy. Vähemmistö on eri mieltä.
c) Neuvoa-antavan komitean enemmistö on komission kanssa samaa mieltä siitä, että keskittymä luo määräävän aseman, jonka seurauksena tehokas kilpailu eteläisen Pohjanmeren alueen kaasunkäsittelyn markkinoilla olennaisesti estyy. Vähemmistö on eri mieltä.
 4. Neuvoa-antava komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että BP Amoccon ehdottamat sitoumukset poistaisivat ilmoitetun keskittymän aiheuttamat kilpailuongelmat. Neuvoa-antava komitea katsoo, että pohjoisen Pohjanmeren kaasuputkilinjojen markkinoiden osalta sitoumuksia ei tarvita.
 5. Neuvoa-antava komitea on samaa mieltä komission kanssa siitä, että jos eteläisen Pohjanmeren kaasun putkilinjojen markkinoita ja eteläisen Pohjanmeren kaasunkäsittelyn markkinoita koskevia sitoumuksia noudatetaan täysin, ilmoitettu keskittymä soveltuu yhteismarkkinoille.
 6. Neuvoa-antava komitea kehottaa komissiota ottamaan huomioon kaikki keskustelussa esille otetut asiat.
 7. Neuvoa-antava komitea suosittelee tämän lausunnon julkaisemista *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.
-

Ilmoitus yhden tai useamman polkumyynnin vastaisen toimenpiteen päättymisestä

(2001/C 17/06)

Komissio ilmoittaa, että jäljempänä mainittu yksi tai useampi polkumyynnin vastainen toimenpide päättyy lähiaikoina.

Tämä tiedoksianto julkaistaan muista kuin Euroopan yhteisön jäsenmaista tapahtuvalta polkuhinnoin myytyjen tai tukea saavien tavaroiden tuonnilta suojaumisesta 22 päivänä joulukuuta 1995 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 384/96 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti ⁽¹⁾.

Tuote	Alkuperä- tai viejäämä(t)	Toimenpiteet	Viite	Voimassaolon päättymispäivä
Tulenkestävä samotti	Kiinan kansantasavalta	Tulli	Asetus (EY) N:o 137/96 (EYVL L 21, 27.1.1996)	28.1.2001

⁽¹⁾ EYVL L 56, 6.3.1996, s. 1, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna neuvoston asetuksella (EY) N:o 2238/2000 (EYVL L 257, 11.10.2000, s. 2).

Ilmoitus sisämarkkinoilla toimivan yhdenmukaistamisviraston virkamiesten allekirjoitusten oikeaksi todistamisesta

(2001/C 17/07)

Euroopan komissio on päättänyt 19 syyskuuta 2000 antaa komission Espanjassa (Madridissa) toimivan edustuston päällikölle oikeuden todistaa oikeaksi sisämarkkinoilla toimivan yhdenmukaistamisviraston (tavaramerkit ja mallit) virkamiesten allekirjoitukset. Edustuston päällikkö voi delegoida tätä tarkoitusta varten nimeämälleen virkamiehelle käytännön toteutuksen.

EUROOPAN INVESTOINTIPANKKI

Hyvän hallintotavan säännöstö Euroopan investointipankin henkilöstölle suhteissaan yleisöön

(2001/C 17/08)

1 artikla

Yleinen määräys

Euroopan investointipankin (jäljempänä "pankki") henkilöstön on suhteissaan yleisöön kunnioitettava tämän asiakirjan sisältämiä periaatteita, jotka muodostavat hyvän hallintotavan säännöstön (jäljempänä "säännöstö"). Yleisöllä tarkoitetaan kaikkia Euroopan unionin kansalaisia sekä kaikkia luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa tai valtiossa, jossa pankki harjoittaa toimintaansa.

2 artikla

Sovelletamisala (henkilöt)

Tätä säännöstöä sovelletaan pankin henkilöstön jäseniin. Sitä sovelletaan myös pankissa palvelun tuottajina työskenteleviin henkilöihin, jos siitä on sovittu sopimuksessa, johon näiden ja pankin välinen yhteistyö perustuu.

3 artikla

Sovelletamisala (asiat)

1. Tämä säännöstö sisältää hyvän hallintotavan yleiset periaatteet, joita sovelletaan kaikkiin pankin henkilöstön jäsenten ja yleisön välisiin suhteisiin, jolleivät ne kuulu erityisten määräysten piiriin ja erityisesti asiakirjain julkisuutta koskevien sääntöjen piiriin.

2. Tämän säännöstön periaatteita ei sovelleta pankin ja sen henkilöstön välisiin suhteisiin eikä pankin ja sen toimeksisaajien välisiin suhteisiin tai muihin ammattimaisiin suhteisiin.

4 artikla

Lainmukaisuus

Henkilöstön jäsenten on noudatettava lakia ja sovellettava yhteisön lainsäädännössä annettuja sääntöjä ja menettelyjä.

5 artikla

Syrjinnästä pidättäytyminen

1. Käsitellessään pyyntöjä ja antaessaan vastauksia henkilöstön jäsenten on varmistauduttava siitä, että tasapuolisen kohtelun periaatetta noudatetaan. Samassa asemassa olevia yleisön jäseniä on kohdeltava samalla tavoin.

2. Jos kohtelu on erilainen, henkilöstön jäsenten on varmistauduttava siitä, että menettelyyn on kyseisen tapauksen laadusta johtuva painava ja hyväksyttävä syy.

3. Henkilöstön jäsenten on vältettävä kaikkinaista aiheutonta syrjintää.

6 artikla

Vallan väärinkäytöstä pidättäytyminen

Velvollisuuksiensa mukaisesti henkilöstön jäsenet eivät saa ylittää niitä valtuuksia, jotka tehtävien suorittamista varten on heille annettu.

7 artikla

Oikeudenmukaisuus ja rehellisyys

1. Henkilöstön jäsenten on toimittava oikeudenmukaisesti ja kohtuullisesti.

2. Henkilöstön jäsenten on suhteissaan yleisöön velvollisuuksiensa mukaisesti toimittava kaikissa olosuhteissa pankin eduksi antamatta henkilökohtaisten näkökohtien tai suhteiden vaikuttaa henkilöstön jäsenten toimintaan.

8 artikla

Perustellut odotukset ja johdonmukaisuus

1. Henkilöstön jäsenten on noudatettava pankin tavanomaisia hallintomääräyksiä ja käytäntöjä.

2. Heidän on vastattava perusteltuihin ja kohtuullisiin odotuksiin, joita yleisöllä on pankin aikaisemman toiminnan valossa.

9 artikla

Kohteliaisuus

1. Henkilöstön jäsenten on oltava palveluhenkisiä, asiallisia, kohteliaita ja yleisön käytettävissä. Vastatessaan kirjeisiin, puheluihin tai sähköpostiviesteihin henkilöstön jäsenten on pyrittävä toimimaan mahdollisimman avuliaasti ja vastaamaan esitettyihin kysymyksiin.

2. Jos henkilöstön jäsen ei ole vastuussa kyseisestä asiasta, hänen on ohjattava yleisö pankin asiasta vastaavaan yksikköön.

3. Jos tapahtuu virhe, henkilöstön jäsenen on pyydettävä sitä anteeksi.

10 artikla

Tiedustelut

1. Henkilöstön jäsenten on vastuullaan olevissa asioissa vastattava yleisön esittämiin tiedusteluihin. Henkilöstön jäsenten on huolehdittava siitä, että annetut tiedot ovat selkeitä ja ymmärrettäviä.

2. Jos suullinen tiedustelu on liian monimutkainen tai liian monitahoinen käsiteltäväksi, henkilöstön jäsenen on pyydettävä kyseistä henkilöä esittämään pyyntönsä kirjallisesti.

3. Jos henkilöstön jäsen ei luottamuksellisuussyistä ja etenkin pankkisalaisuusvelvoitteen vuoksi voi antaa pyydettyjä tietoja, hänen on ilmoitettava syyt, joiden vuoksi hän ei voi antaa tietoja.

11 artikla

Kirjeisiin vastaaminen kansalaisen kielellä

Henkilöstön jäsenten on huolehdittava siitä, että mahdollisuuksien mukaan kaikki kansalaiset, jotka kirjoittavat pankille jollakin yhteisön kielestä, saavat vastauksen samalla kielellä.

12 artikla

Vastaanottoilmoitus

1. Kaikista pankille lähetetyistä kirjeistä ja anomuksista on lähetettävä vastaanottoilmoitus kahden viikon kuluessa kirjeen saapumisesta asiasta vastaavaan yksikköön, paitsi jos vastaus asiakysymykseen voidaan lähettää tuon ajan kuluessa.

2. Jos kirje tai anomus on välitetty virheellisesti pankissa, henkilöstön jäsen, joka on sen vastaanottanut, lähettää sen edelleen viipymättä asiasta vastaavaan yksikköön sen käsittelemistä varten.

3. Vastaanottoilmoituksessa on ilmoitettava asiaa käsittelevän yksikön ja henkilöstön jäsenen nimi.

4. Vastaanottoilmoitusta tai vastausta ei tarvitse lähettää tapauksissa, joissa kirjeet tai anomukset ovat häiritseviä liiallisen määrän takia tai koska ne ovat toistuvia tai epätarkoituksenmukaisia.

13 artikla

Vastausten määräajat ja perustelut

1. Henkilöstön jäsenten on huolehdittava siitä, että kaikkiin pankille esitettyihin pyyntöihin tai valituksiin vastataan kohdullisen määräajan kuluessa, viivyttämättä ja joka tapauksessa viimeistään kahden kuukauden kuluttua niiden vastaanottamisesta.

2. Jos esitettyyn pyyntöön tai valitukseen ei siinä käsitellyn asian monimutkaisuuden vuoksi voida antaa vastausta edellä tarkoitetun määräajan kuluessa, asiasta vastaavan henkilöstön jäsen on ilmoitettava tästä esittäjälle mahdollisimman pian. Tällaisessa tapauksessa lopullinen vastaus on annettava tiedoksi pyynnön tai valituksen esittäjälle mahdollisimman pian.

3. Kaikki vastaukset pyyntöihin ja valituksiin on perusteltava ilmoittamalla asianosaiselle täsmällisesti niiden perustana olevat syyt ja perustelut.

4. Jos samanlaiset vastaukset koskevat niin suurta henkilöiden määrää, että vastauksen perusteluja ei voida yksityiskohtaisesti esittää, ja jos tästä johtuen annetaan vakiomuotoisia vastauksia, asiasta vastaavan henkilöstön jäsen on taattava, että hän myöhemmin antaa tapauskohtaiset perustelut kansalaiselle, joka nimenomaan sellaisia pyytää.

5. Henkilöstön jäsenten on pidättäydyttävä saattamasta vastaus muiden ulkopuolisten osapuolten tiedoksi ennen kuin kyseiselle henkilölle tai kyseisille henkilöille on ilmoitettu.

14 artikla

Kirjaaminen

Pankin yksikköjen on pidettävä kirjaa kaikista vastaanotetuista pyynnöistä ja annetuista vastauksista.

15 artikla

Tietosuoja

1. Kansalaisen henkilötietoja käsittelevien henkilöstön jäsenten on kunnioitettava periaatteita, jotka on esitetty yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 95/46/EY.

2. Henkilöstön jäsenten on velvollisuuksiensa mukaisesti erityisesti pidättäydyttävä henkilötietojen käyttämisestä muihin kuin oikeutettuihin tarkoituksiin tai tällaisten tietojen välittämistä henkilöille, joilla ei ole niihin oikeutta.

16 artikla

Valitukset

1. Henkilöstön jäsenten on toimittava yleisön oikeuksia kunnioittaen. Jos yksityishenkilö kuitenkin katsoo, että hänelle esitettyt vastaukset loukkaavat hänen oikeuttaan tai etuaan, hän voi valittaa.

2. Kaikki valitukset on esitettävä kirjallisesti pankin pääsihteeristölle kahden kuukauden kuluessa valituksen kohteena olevasta tiedoksiannosta.

3. Kaikki unionin kansalaiset sekä kaikki luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, voivat myös kannella Euroopan oikeusasiamiehelle Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 195 artiklan mukaisesti.

17 artikla

Säännösten julkisuus

1. Pankki ryhtyy aiheellisiin toimenpiteisiin varmistaakseen, että tämä säännöstö saa kansalaisten keskuudessa mahdollisimman suurta julkisuutta.

2. Pankki toimittaa kopion tästä säännöstöstä kaikille sitä pyytävälle kansalaisille.

3. Tämä säännöstö julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

18 artikla

Voimaantulo

Tämä säännöstö tulee voimaan sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

III

(Tiedotteita)

KOMISSIO

Muutos kaikkiin kolmansiin maihin vietävän rukiin vientitukea koskevaan tarjouskilpailuilmoitukseen

(2001/C 17/09)

(Euroopan yhteisöjen virallinen lehti C 224, 5. elokuuta 2000)

Korvataan sivulla 30 olevan I osaston "Aihe" 2 kohta seuraavasti:

- "2. Kokonaismäärä, jonka osalta voidaan vahvistaa komission asetuksen (EY) N:o 1501/95 ⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 2513/98 ⁽²⁾, 4 artiklan 1 kohdan edellyttämä enimmäisvientituki, on noin 500 000 tonnia."

⁽¹⁾ EYVL L 147, 30.6.1995, s. 7.

⁽²⁾ EYVL L 313, 21.11.1998, s. 16.

Muutos kaikkiin kolmansiin maihin lukuun ottamatta tiettyihin AKT-vattioihin vietävän tavallisen vehnän vientitukea koskevaan tarjouskilpailuilmoitukseen

(2001/C 17/10)

(Euroopan yhteisöjen virallinen lehti C 219, 1. elokuuta 2000)

Korvataan sivulla 4 olevan I osaston "Aihe" 2 kohta seuraavasti:

- "2. Kokonaismäärä, jonka osalta voidaan vahvistaa komission asetuksen (EY) N:o 1501/95 ⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 2513/98 ⁽²⁾, 4 artiklan 1 kohdan edellyttämä enimmäisvientituki, on noin 3 000 000 tonnia."

⁽¹⁾ EYVL L 147, 30.6.1995, s. 7.

⁽²⁾ EYVL L 313, 21.11.1998, s. 16.